Զ. ՏԱՐԻ 1770 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ՏՐԷ 4382 – Հ. Տ. 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – Ն. Տ. 17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – ՀԻՋՐ. 23 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیەدە غلطەدە نورادونکیان خانندە آرەولك
غزتەسی ادارەسنە

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձուած արժէք	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Խուրս ղրկուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ յօդուածներ ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՃՇՄԱՐՏԱՊԷՍ ԿԵՆՍԱԿԱՆ

Դպրոցական դաստիարակութեան հաշակեալ նպատակն է մեր զաւակաց ո՛չ միայն միտքը մշակել, այլ և սիրտը կրթել և մարմինը մարզել։ Որչափ հին է այս ճշմարտութիւն, նոյնչափ հին է անոր զանցառութիւնը։ Մեր հանրային գործոց և ձեռնարկութեանց մէջ, երկու խորհուրդ մեկէն չենք կրնար ունենալ. բան մը գործելու առթիւ անպատճառ ուրիշ բան մը թերի պիտի թողունք։ Մեր յաւագոյն վարժարանաց մէջ իսկ դաստիարակութեան այս երեք պայմանք մի և նոյն ժամանակ չեն գոհացուիր։ Ոմանց մէջ ուսմունքը լաւ է, բայց կա՛մ բարոյական հոգատարութիւն չկայ, և կամ տղայոց ֆիզիքականն անտես առնուած է գլխովին։ Մեր դաստիարակաց մեծագոյն մասին համար, ուսեալ միտք, բարի սիրտ և կայտառ մարմին անհաշտ բաներ են։ Իմացական մշակութեան ուղղափառ ըմբռնումն այն է թէ ուղղակի համեմատական պէտք է լինի ֆիզիքական վատուժութեան։ Նոյն տեսութեամբ, առողջ, կորովի տղայք անառակ տղայքն են, և ասոնք ալ ուսումնական չեն կրնար լինել։ Վերջապէս, կը կարծուի թէ պարկեշտ տղայք կա՛մ մտքով և կամ մարմնով հիւանդները պէտք է լինին։

Ասոնք այսպէս չեն ըսուիր անշուշտ, բայց գործնականի մէջ մեր դաստիարակաց և վարժարանի տնօրէնութեանց դաւանանքն ասկէ տարբեր բան մը չէ։ Շատ վարժարաններու մէջ ո՛չ միայն մարմնամարզ չկայ, այլ և տղայք խաղալու և զուարճանալու համար պարտէզ կամ գէթ մաքուր բացօթեայ տեղ մը չունին։ Կարգ մը նախակրթարանաց աշակերտք դատապարտեալ են դպրոցի փակ շէնքին մէջ անցնել իրենց զբօսանքի ժամը, միշտ միևնոյն աղտոտ և գարշահոտ մթնոլորտը շնչելով։ Կան վարժարաններ որք զբօսարանի պէս տեղ մ՚ունին, ուր տղայք չոր եղանակին մէջ փոշիէն կը խեղդուին, և ի հակառակ դէպս՝ ցեխի մէջ թաթխուած կը մնան։ Ակներև է թէ դպրոցական տղայոց մաքուր օդ շնչել տալ, խաղալու և ֆիզիքապէս կազդուրուելու պատեհութիւն ընծայել՝ մեր վարժարանները տնօրինող անձանց և մարմնոց մեծագոյն մասին միտքէն անգամ չանցնիր։ Այս պատուարժան մարդիկ կ՚երևի թէ մեկէն ի մէկ մեծցած են. խաղալ, զբօսնուլ ինչ է՝ չեն գիտցած. անառակութիւն չեն ըրած. չեն կռուըտած. փողոցներու մէջ իրարու ետևէ չեն վազած։ Եթէ այսպէս է, զարմանալի չէ որ իրենց խնամոց յանձնեալ տղաքներէն ալ նոյն առաքինութիւնները պահանջեն։ Բայց շատ կը կասկածինք թէ այս մարդիկ երկու չափ և երկու կշիռ կը գործածեն, և մանկութիւնը կրթելու և զարգացնելու պաշտօն ստանձնելով հանդերձ, մանկական բնութեան ամենէն էական հանգամանքները չարաչար կ՚անտեսեն։

Հետևապէս, մեք ի վաղուց դադրած ենք զարմանալէ՝ երբ ցաւ ի սիրտ կը տեսնենք թէ կայտառ դէմքերով դպրոց մտնող տղայք քանի մը տարի, մինչև իսկ քանի մը ամիս ետքը կը խամրին, և կարգ մը տկարութեանց սերմեր կ՚առնուն։ Վարժարանաց ֆիզիքական յոռի ընթացքն անշուշտ հաւասար աստիճանաւ չազդեր ամեն աշակերտաց վրայ։ Ոմանց տոկուն կազմուածքը կը դիմադրէ աննպաստ հանգամանաց, մինչ այլոց փափուկ տրամադրութիւնը շուտով տեղի կուտայ։ Ժամանակէ մ՚ի վեր աւելի ծանր բան մը կը տեսնենք սակայն։ Քիչ է մնացած որ մեր վարժարանք համաճարակ հիւանդութեանց բոյներ դառնան։ Համաճարակներու եղանակին մէջ կ՚ապրինք. և թէ՛ դըպրոցական տնօրէնութեանց և թէ ծնողաց քով ցաւալի անփութութիւն մը կը նշմարուի։ Տան մը մէջ տղայն կը հիւանդանայ կարմրախտէ (քըզըլ), հարսանիթէ (քըզամուք), կեղծմաշկութենէ (քուշ պալազը), ժանտատենդէ (Թիֆօ), կամ նոյն իսկ ծաղկէ, և նոյն տունէն ուրիշ տղայ մը դպրոց կը ղրկուի։ Եթէ ծնողք ա՛յնչափ անգութ են որ վարժարանի մը ամբողջ աշակերտաց չեն մեղքնար և իրենց առողջ տղայն հիւանդին քովէն հեռացնելու համար կը շարունակեն դպրոց ղրկել, միթէ վարժարանի Տնօրէնին կամ Հոգաբարձութեան բացայայտ պարտականութիւնը չէ՞ օրն օրին հարցունել, իմանալ բացակայութեանց պատճառներն, և վարակեալ տուներէն և անոնց շրջակայքէն աշակերտ բնաւ չընդունիլ պահ մը։ Կարող ենք յականէ անուանէ մատնանիշ ընել թէ՛ թաղային և թէ մասնաւոր մեծ թէ փոքր վարժարաններ ուր այս զգուշութիւնք ի գործ չեն դրուած, հակառակ լրագրական ազդարարութեանց, և հիւանդ գտնուած տուներէ աշակերտք շարունակած են ընդունուիլ, կամ եթէ հիւանդ աշակերտի մը եղբայրը կամ քոյրը չէ ընդունուած, անոր քովի տուներէն տղայք բաւ առաջնոյն դըպրոց յաճախած են, և Տնօրէններուն կամ Հոգաբարձուներուն միտքէն չէ անցած թէ տարափոխիկ հիւանդութեան միայն մէկ դէպք ստուգուած թաղէ մը կամ փողոցէ մը եկող աշակերտք նոյն հիւանդութիւնն իրենց յաճախած վարժարանին մէջ ալ տարածելու միջոց կրնան լինել։ Ո՛րչափ ծընողք այս տարրական զգուշութեան համար իրենց վստահութիւնը վարժարանաց վարիչներուն վրայ դրած են։ Դպրոց մը, ո՛րչափ ևս փոքր, բազմաթիւ թաղերէ և փողոցներէ աշակերտներ կ՚ընդունի, և ամեն հայր, ո՛րչափ ևս զաւակասէր, չի կրնար ժամանակին իմանալ թէ ո՛ր թաղին, ո՛ր փողոցին մէջ ի՛նչ հիւանդութիւն կայ, և միամտաբար կը շարունակէ դպրոց ղրկել իւր զաւակն, որ օրին մէկն ալ դպրոցէն ժանտատենդ, կամ կարմրախտ, կամ ուրիշ համաճարակ ախտ մը առած տուն կուգայ։ Եթէ շատ տուներ իրենց համար մասնաւոր բժիշկ ունին, ամեն դպրոց անհրաժեշտապէս պէտք է ունենայ իւր այցելու բժիշկ, որ միանգամայն քաջ տեղեակ պէտք է լինի այն միջավայրին առողջական պայմանաց ուր կը գտնուի իւր այցելած դպրոց։ Ամեն թաղ և ամեն արուարձան այսօր իւր հայ բժիշկներն ունի, և դժուարութիւն չկայ ամեն թաղային և մասնաւոր վարժարանի այցելու բժիշկ մը յատկացնելու։ Տարակոյս չունինք թէ կան հայ բժիշկներ որք այս պաշտօնը մարդասիրաբար և ձրիապէս կրնան կատարել, և եթէ չափաւոր թոշակ մ՚ալ վճարուի, դպրոցական ծախուցէն տրուած թոշակաց ամենէն արդիւնաւորը պէտք է համարուի, քանի որ ամենէն աւելի կարևոր առարկան, որ է մեր զաւակաց առողջութիւնն ապահովելու կը սահմանուի։

Այսպիսի պարագայից մէջ ոմանք կ՚առաջարկեն դպրոցները բոլորովին փակել։ Եթէ համաճարակ հիւանդութիւնք այնչափ սաստկանան, յայտնի է թէ նոյն իսկ կառավարութիւնն հոգ կ՚ընէ, և դպրոցները փակել կուտայ։ Հիմա Կ. Պոլսոյ առողջական վիճակն այնչափ դէշ չէ որ դպրոցները փակուին. բայց և այնպէս շատ մը թաղերու մէջ տարափոխիկ հիւանդութեանց դէպքեր մերթ ընդ մերթ կը լսուին։ Օրինակի համար, Սկիւտար և Խասգիւղ հայաբնակ թաղերու մէջ ամենէն առողջարար կլիմայն վայելող թաղերը կը համարուին, և սակայն թէ՛ մին և թէ միւսն այս վերջին ամսոց մէջ անպակաս ունին կարմրախտի, հարսանիթի և կեղծմաշկութեան դէպքեր։ Եթէ վարակեալ տուներէն և շրջակայքէն աշակերտք չընդունուին պահ մը, և եթէ դպրոցին մէջ ողջապահիկ պայմանաց միտ դրուելով հիւանդոտ տղայք անմիջապէս տուն ղրկուին, տարրական զգուշութիւն մ՚ի գործ կը դրուի, որ շատ մը դժբախտութեանց, շատ մ՚ընտանեկան հոգերու — և մինչև իսկ սուգերու — առաջքը կ՚առնու քիչ ծախքով և քիչ աշխատանքով։ Նոյն զգուշութիւններն առաւելագոյն իրաւամբ պէտք է պահանջենք Գում-Գափուի և Սամաթիոյ պէս հոծ և խիտ բազմամարդ թաղերու համար, ուր վարժարանք աւելի խճողեալ են, և այնչափ օդասուն չեն։ Այս զգուշութիւնները պէտք է մեք մեզէն ի գործ դնենք, որպէս զի պետական առողջապահիկ վարչութիւնն հոգ մը աւելի չստանձնէ՝ մեր վարժարաններն ևս հսկողութեան ենթարկելով։ Գոհ ենք որ վարժարանաց ոմանց վարչութիւնք այս պարտաւորութեան ծանրակշիռ կարևորութիւնն զգացած են, կանոնաւորապէս հաստատելով բժշկական այցելութիւններ։ Ի Կ. Պոլիս թաղային վարժարանաց համար վատնըւած գումարը տարեկան 10-12,000 ոսկի կը հաշուի, և երբ այսչափ հազարաւոր ոսկիներ տղայոց միտքը միայն մշակելու կը գործածուին, կ՚արժէ որ ամեն վարժարան գէթ քանի մը ոսկի յատկացնէ աշակերտաց ֆիզիքական պահպանման և զարգացման։ Վարժարանաց տնօրէնք, դաստիարակք, Հոգաբարձութիւնք և Թաղական Խորհուրդք պէտք է քաջ համոզուին թէ իրենց պաշտօնն իրենց խնամոց յանձնըւած տղայոց ուսմունք աւանդելու վրայ չի կայանար։ Իրենցմէ շատեր հայրեր են, կամ գէթ ունին կրտսեր եղբայրներ, քոյրեր, կամ քեռորդիներ և եղբօրորդիներ զորս կը սիրեն, և անշուշտ պիտի հասկնան երբ ըսուի իրենց թէ ամեն բանէ առաջ մեր զաւակաց կեա՛նքը պէտք է մեզ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիոյ մէջ, Ինֆլուէնցան քաղաքական հրապարակին ևս տիրած է, և լրագրութեան մէջ, ինչպէս հանրային մտահոգութեան մէջ, ուրիշ ամեն խնդրոյ վրայ առաջնութիւն ունի։ Ռուսիոյ բժշկական դասուն մէջ ջերմ վիճաբանութիւն կայ այն խնդրոյ վրայ թէ Ինֆլուէնցան կամ Տէնկն Հնդկախտի նախաշաւի՞ղ է։ Ինչպէս կը յիշեն Արևելքի ընթերցողք, Փեթերսպուրկի ռուս բժշկապետ Փրոֆ. Զախքաւեր, Պարսկաստանի և Միջագետաց կողմը մէկ ամսոյ մէջ աւելի քան եօթն հազար անձանց Հնդկախտէ մեռնիլը յիշեցնելով, և անցեալին փորձառութեան վրայ յենլով, պնդած էր թէ այս անգամ ևս Ինֆլուէնցան Հնդկախտի մօտալուտ ճարակման ազդարարութիւն է։ Ուրիշ բժիշկներ այս կարծիքը չեն ընդունիր, որ զարմանալի չէ։ Իրօք զարմանալի պիտի լինէր եթէ երկու բժիշկներ մի և նոյն կարծիքն ունենային այսպիսի խնդրոյ վրայ։

—Ինֆլուէնցան առաջին անգամ Եւրոպա երևցած է 1510 ին, Մալթա կղզւոյն մէջ ճարակելով, և այն թուականէն մինչև 1850, երեք հարիւր անգամ Ինֆլուէնցայի համաճարակ տեսած է Եւրոպա։ 1729 ին բովանդակ Եւրոպա ծանրապէս տառապեցաւ այս համաճարակէ։ Մէկ շաբթուան մէջ, և Լոնտոնի պէս տեղ մը 908 անձինք մեռան, և ի Վիեննա 60,000 անձինք բռնուեցան։ 1737 ին և 1743 վերստին ճարակեցաւ, և ի Լոնտոն մէկ շաբթու մէջ 1,000 մարդիկ մեռան։ 1775 ին ամենէն առաջ ընտանի անասունք վարակեցան Ինֆլուէնցայէն։ 1782 ին ոչ նուազ քան 40,000 անձինք 24 ժամու մէջ հիւանդ ինկան ի Փեթերսպուրկ։ Ինչպէս կ՚երևի, Ինֆլուէնցան կամ Տէնկն արհամարհելի հիւանդութիւն չէ. բայց, կ՚ըսեն ռուս լրագիրք, այս անգամուան համաճարակն այնչափ սաստիկ կամ վտանգաւոր չէ, թէև տկարակազմ և հիւանդոտ մարդիկն անդին աշխարհ կը տանի։ Ի Փեթերսպուրկ զինուորական վարչութիւնը շատ հոգ կ՚ընէ զօրաց համար, որոց փոթկայի հետ քինաքինա կուտայ ամեն օր։

* *

Ռուս կառավարութիւնն Աւստրեան և Ռումէն կառավարութեանց հետ համաձայնեցաւ Փրութ գետին յատակը մաքրելու և խորունկցնելու համար, որով յաւագոյն պայմանաց մէջ նաւարկելի պիտի լինի, և Ռէնիի ռուսական նաւահանգիստը մեծապէս պիտի օգտի։

—Ռուսիոյ հաղորդակցութեանց (հանրային շինութեանց) նախարարը ծրագիր մը պատրաստել՝ Սպիտակ ծովուն և Օնէկա լճին միջև ջրանցքի մը բացման համար, որով Սպիտակ ծովն ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ կը դրուի Տէրութեան նաւարկելի գետերուն հետ։ Օրինակի համար, Կասպից ծովէն մինչև Ռուսիոյ հիւսիսային ծայրն ի Սպիտակ ծով ջրի ճամբով երթալ կարելի պիտի լինի։ Եօթնուկէս միլիոն րուպլի ծախք կ՚երթայ միայն ջրանցքին շինութեան և երկուքուկէս միլիոն րուպլի ալ կ՚ենթադրուի Սպիտակ ծովուն վրայ նաւահանգստի մը շինութեան և այլ ծախուց համար։

—Կոմս Թոլսթոյ ռուսական վիպասանն, որոյ գրութիւնք այնչափ խորունկ հետք մը թողած են ռուս գրականութեան վրայ, նոր վէպ մը գրեց, որ ընտանեկան եղերախաղ մ՚է, ռուս կնոջ մը սպանումն իւր ամուսնոյն ձեռամբ։ Թայմզի թղթակիցը կը հաւաստէ թէ նշանաւոր վիպասանին տեսութիւնք դաստիարակութեան, սիրոյ և ամուսնական կենաց նկատմամբ՝ խորին տպաւորութիւն ըրած են նոր վէպին ձեռագիրները կարդացողներուն վրայ։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Պարսկաստանէն լուր կուգայ թէ Շահն իւր նախարարաց հրաման տըւած է յանձնախումբ մը կազմելով ուշի ուշով քննել Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ և Թուրքիոյ օրէնքներն և կանոնադրութիւններն, որոշելու համար ո՛ր օրէնքներ կրնան ընդունուիլ անմիջապէս, իբրև յարմար Պարսկաստանի այժմեան վիճակին, և անվտանգ գործադրուիլ։ Յանձնախումբը պիտի նշանակէ նաև թէ ո՛ր օրէնքներ աստիճանաբար պէտք է ընդունուին։ Շահն յայտարարած է թէ իւր յԵւրոպա ուղևորութեան առթիւ ուշադրութեամբ դիտեց քաղաքակիրթ ազգաց հարստութիւնը, զարգացումն, ապահովութիւնն և բարեկեցութիւնն, և թէ ի՛նչպէս անկողմնակալ կերպիւ ի գործ կը դրուին օրէնքներն, և կը փափաքի որ իւր երկիր և իւր հպատակք ևս նոյն առաւելութիւնները վայելեն։ Այս նպատակաւ Ն. Վեհափառութիւն տրամադրութիւն ցուցած է հրաժարելու իւր իշխանութեանց մէկ մասէն, և աւելցնելու կառավարական պաշտօնատանց իշխանութիւններն, եթէ հարկ դատուի յօգուտ իւր հպատակաց զարգացման։ Այս վեհապետական յայտարարութիւն մեծաւ գոհունակութեամբ ողջունուած է Պարսկաստանի մէջ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փարիզ, 14 դեկտ.— Տէպա կը գանգատի թէ Պրուսէլի հակագերեվաճառական Դեսպանաժողովոյն մատուցուած են թուղթեր որք վիրաւորիչ են Ֆրանսայի գործակալաց համար, զորս գերեվաճառութեան համախոհ կը ցուցնեն։ Ընդհակառակն, Տէպա կը յիշեցնէ թէ 1884ին ի Սուաքին տեսնուած է եգիպտացի շոգենաւու մը նաւապետն որ քրիստոնեայ եթովպուհի մը կը վաճառէր անգլիական իշխանութեանց աչքին առջև։

—Փարիզ, 15. — Երեսփ. ժողովոյ մէջ, գաղտնի վարկերու վիճաբանութեան առթիւ, Պ. Քոնսթան, պատասխանելով արմատական և պուլանժեական ատենաբաններու, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը տեղեկութեանց պէտք ունի թշնամական ձեռնարկներն արգիլելու համար։ Այս գաղտնի վարկեր հանրային ապահովութեան շահուն համար կը խնդրուին, և ո՛չ թէ լրագրաց համար։ Եթէ գաղտնի վարկերը մերժուին, Նախարարութիւնն հրաժարական պիտի տայ, ըսաւ Պ. Քոնսթան ի վերջոյ։ —1,600,000 ֆր.ի գաղտնի վարկերը քուէարկեցան 192ի դէմ 290 քուէով։

—Վիեննա, 15. —Վիեննայի արքեպիսկոպոս Կանկլպաուէր կարդինալ մեռաւ։

—Փեշթ, 15. — Հունգարիոյ Ազգաց Խորհրդարանին մէջ, նախագահը կարդաց նախարարապետին մէկ նամակն, որով կը յայտարարէ թէ Կայսր-Թագաւորն հաւանած է Յովհան Սալվաթոր արքիդքսին իւր աստիճանէն և տիտղոսէն հրաժարման, և հետևաբար Աւագաց կարգէն ջնջուած է անոր անունը։

—Տըպլին, 15. —Իռլանտայի նոր կուսակալը, Սիր Զէթլանտ, հանդիսապէս մտաւ ի Տըպլին, և եռանդագին ընդունելութիւն գտաւ ժողովրդէն։ Համալսարանի ուսանողք, զինուորական շղթայն խզելով, յառաջ անցան, և կարգաւ շարուելով, «Տէ՛ր, պահէ զԹագուհին» ազգային երգն երգեցին։ Հակառակ ցոյցեր չեղան։

—Զանզիպար, 15. —Էմին փաշա աւելի աղէկ է։

—Հռոմ, 15. — Առողջապահական խորհուրդն հերքեց այն զրոյց թէ Ինֆլուէնցան կամ Տէնկն ի Հռոմ ևս երևցեր է։

—Լոնտոն, 15. — Ց՚Ափրիկէ, Փորթուկալի և Անգլիոյ միջև նոր վէճերու ծագման երկիւղ կայ։ Սերփա Փինթօ փորթուկէզ հազարապետն յարձակեցաւ Մաքոլոլօ ցեղին վրայ, որ մեծ պարտութիւն մը կրեց, և կորոյս 3,000 մարդիկ, ինչպէս նաև երկու դրօշներ զորս անգլ. հիւպատոսը տուած է եղեր նոյն ցեղին։ Սերփա Փինթոյի նպատակն է Փորթուկա-

---

—)(25)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՑՐԱԿԱՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Միռ-ա-Մօռ անտառէն անցաւ, ամենէն կարճ ճամբուն հետևելու համար, եւ հակառակ իր բռնած ծանրութեան՝ բնաւ կանգ չառաւ։

Կինը ջաղացքին բակէն կ՚անցնէր, ուր ուտելիք տուած էր իր երկու խոզերուն, երբ ամուսինը ներս մտաւ։

—Տէ՛ր Աստուած, գոչեց, աս ի՞նչ է։

Միռ-ա-Մօռ մեղմիւ վար դրաւ իր բեռը սեւ չըմինէին մէջ ճարճատող կրակին մօտ։

—Ռընոտիէ՛ռն է, մռմռեց կինը՝ տոքթորը ճանչնալով. Ռընոտիէ՛ռը, կրկնեց, քիչ մը գունատելով եւ սոսկմամբ Միռ-ա-Մօռը դիտելով։

Վայրկեան մը յիմարական գաղափարներ պատեցին իր ուղեղը։

Ինք ժամանակաւ Ռընոտիէռի հոմանուհին եղած էր, Միռ-ա-Մօռ իմացած ըլլալով զայս, սպաննած ըլլալու էր իր հակառակորդը։

Եւ այս առաջին տպաւորութիւնն այնքան բուռն եղաւ ի նա, որ սոսկման ճիչ մը արձակեց.

—Դո՛ւն սպաննեցիր տոքթորը։

—Ե՛ս, ըսաւ Միռ-ա-Մօռ զարմացած. ե՞ս սպաննեմ, և ինչո՞ւ համար։

Կինը կը սխալէր. իսկոյն հասկցաւ։ Շունչ առաւ։

—Այս վիճակին մէջ գտայ զինքը, քառուղւոյն վրայ, կըսէր գիւղացին, եւ քեզ կը բերեմ որպէս զի տաքցունես։ Ո՛վ գիտէ, թերեւս մեռած չէ։ Կրցածիդ չափ դարմանէ՝ զինքը, ես Սէրտօն կ՚երթամ։

Եւ իրաւ ալ, անմիջապէս մեկնեցաւ դէպ ի գիւղ։

Կէս ժամ վերջը, կառք մը կը հասնէր ջաղացքին առջեւ, տոքթորին մարմինը փոխադրելու համար։

Գեղջկուհին պարապ չէր անցուցած իր ժամանակը։ Գաղջ ջուրով լուացած էր վէրքը, արիւնը քամելով։ Հարուածն այնքան մօտէն պարպուած էր, որ հագուստներն այրած էին վառօդէն։ Ամբողջ հագուստներն արիւնլուայ էին։ Եւ արիւնը ո՛չ միայն առջեւէն հոսած էր, այլ եւ ետեւէն։ Վասն զի գնդակը կուրծքէն անցնելով, կռնակին ետեւէն դուրս ելած էր։

Ռընոտիէռի մարմինը ծակծկած էր երկու կողմէն։

Կենդանութեան նշան չէր տար։

Սակայն արիւնը չէր դադրած հոսելէ, իրաւ է թէ կաթիլ առ կաթիլ։

Ուստի մեռած չէր։

Գեղջկուհին՝ զայն դարմանելով հանդերձ՝ կըսէր ինքնին.

—Ո՞վ կրնայ այս վիճակին մէջ դրած ըլլալ զինքը։ Արդեօք ի՞նչ անձնասպան ըլլալ ուզած է։ Ինչո՞ւ համար։

Լա Հէօնէր (Միռ-ա-Մօռի կինը) երկար ժամանակէ հետէ անոր հետ ամեն յարաբերութիւն դադրեցուցած էր և շատ քիչ անգամ կը տեսնէր Ռընոտիէռը։ Իրարու համար օտարականներ դարձած էին, թէպէտ թէ՛ միոյն և թէ՛ միւսին բնաւորութեանց մէջ տեսակ մը նմանութիւն կար։

Ռընոտիէռ՝ յաչաղկոտ, հարստանալու բուռն իղձեր ունենալով, առանց զայնս գոհացնելու միջոցներուն, չէ՞ր նմաներ այդ սահմանափակ մտքի տէր եղող կնոջ որ պահ մը երազած էր Վիլլատօն կոմսուհի ըլլալ։

Երկուքն ալ ի դերեւ ելած յոյսեր ունէին, եւ շատ մը իղձեր որք չար բնազդմանց մոխիրներուն տակ կ՚արծարծուէին։ Ռընոտիէռ դժուարաւ ընդունած էր գիւղական բժշկի անծանօթ եւ աղքատ դիրքը։ Իսկ Լա Հէօնէր՝ յիմարութեան վայրկենի մը մէջ հարստութիւն ընդնշմարած էր։ Եւ իր սիրտը կը պահէր միշտ այդ յիմարութեան յիշատակը, օրին մէկը զայն իրագործել փորձելու յուսով, եթէ առիթը ներկայանար։

Միռ-ա-Մօռ բնականաբար չէր կասկածեր բնաւ իր կնոջ կրկին մտածմանց վըրայ։

Արդէն իրենց երկուքին բնաւորութիւնն անյարմար էր, յաճախ կը կռուէին, և կռիւները, շատ անգամ ծեծով կը վերջանային։

Միշտ առաջին զարնողը կինը կ՚ըլլար։ Միռ-ա-Մօռ առանց ձայն հանելու կընդունէր իր կնոջ հարուածները, բայց արդարութիւն է ըսել թէ վերջին խօսքն իրեն կը մնար և վերջին հարուածն ինք կ՚իջեցունէր։

Այսպէս էր այս ընտանիքը որուն վրայ այսքան ծանօթութիւն մը տալ հարկ համարեցինք, վասն զի յառաջիկայիւ կարեւոր դեր մը պիտի կատարէ այս պատմութեան մէջ։

Ռընոտիէռի մարմինը կառքին մէջ դըրուեցաւ, որ սկսաւ յամրընթաց յառաջանալ դէպ ի Սէրտօն։

Ամենէն մերձակայ բժիշկն Հայր Պուրկէօյն ըլլալով, գնացած էին զինքը կոչել եւ միեւնոյն ժամանակ իմաց տուած էին ոստիկանութեան։

Հայր Պուրկէօյն հասաւ միջօրէին։

Տիկին Ռընոտիէռ, հաշմանդամ և անկողին պառկած ըլլալով, չէր կրնար խնամել իր ամուսինը։ Այսու հանդերձ ինքզինքն անոր խուցը փոխադրել տուած էր։ Սէրտօնի գեղջկուհիք ինքնակամ կ՚օգնէին անոր եւ կը կատարէին անոր պատուէրները։

Հայր Պուրկէօյն մարմինը կը քննէր։ Քննութիւնը երկար տեւեց։

Տիկին Ռընոտիէռ բժշկին դէմքը կը դիտէր անձկանօք։ Ինք անձնական հարստութենէ զուրկ ըլլալով, ամուսնոյն մահն աղէտ մըն էր իրեն ու աղջկանը համար. իրեն համար՝ հաշմանդամ և աշխատելու անկարող, և աղջկանը համար՝ դեռ մատաղատի, թշուառութիւն էր այդ մահ։ Յանկարծ տոքթոր Պուրկէօյն քահ քահ մը արձակեց։

Տիկին Ռընոտիէռ կարծեց թէ խելքին եկած էր։

—Տէ՛ր Աստուած, ըսաւ, ի՞նչ կայ։

—Կ՚երդնում թէ շատ բաղդաւոր է ամուսիննիդ, տիկին, ըսաւ ծերունի բըժիշկն որ քննած էր վէրքը՝ երկու կողմէ՝ եւ գնդակին անցած տեղը. այո՛, շատ բաղդաւոր է եւ կրնայ պարծիլ թէ մահը ոտքին տակ առած է։ Այս միակ հարուածովը կրնար մեռնիլ, եւ ամիսէ մը պիտի առողջանայ։

Այսպէս ուրեմն, մենամարտն անօգուտ եղած էր։ Վիլլատօնի վրէժխնդրութիւնն ի դերեւ կ՚ելլէր։ Վատը չէր պատժուած։

Ժ

ՖԷՐՆԱՆՏ՝ ԽԵԼԱԳԱՐ

Դարատանէն դուրս, ոտքերը ձիւնին մէջ, ծառի մը յենած, ցրտահար՝ հակառակ արեւուն որ սակայն կը տաքցունէր գետինը, Ֆէրնանտ իւր ամուսնոյն սպասած էր մենամարտի միջոցին։ Գաղտագողի անոր հետեւած էր, մեկնած պահուն, և որովհետեւ Վիլլատօն ո՛չ իսկ մէկ անգամ գլուխը ետին դարձուց, չէր նշմարեց զինքը։

Ի հեռուստ տեսաւ որ ծառաստանին մէջ կը մտնէր և անյայտ կ՚ըլլար հոն, իբր թէ դագաղի մը մէջ մտնէր յանկարծ։

Ցայնժամ Ֆէրնանտ մտիկ ըրաւ, ուշադիր, սիրտը բաբախելով։

Քանի մը մահացու վայրկեաններ անցան։

Ֆէրնանտ կարծեց լսել հրազէնի պայթիւն մը։ Սովորական ժամանակ մը որոտալի պիտի զանազանէր զայն։ Ձիւնին պատճառաւ կը տարակուսէր։

Աւելի իր սիրտը լսեց կարծես, քան ականջները։

Ցետոյ, յանկարծ, մարդ մը ելաւ անտառէն, դանդաղաքայլ յառաջանալով, իբր թէ ո՛չ մէկ մտահոգութիւն ունենար։

Դէսլի Պէրժըրօ կուգար։

Հէգ կնոջ մթագնեալ աչքերը տարտամ կերպիւ կ՚որոշէին զայն։ Կը թուէր իրեն թէ ամուսինն էր, բայց չէր կրնար հաւատալ այսքան երջանկութեան։

Սակայն երբ մարդը մօտեցաւ, ճանչցաւ զայն։

—Աստուա՛ծ իմ, ըսաւ, ինձ մտիկ ըրիր, պաշտպանեցիր զնա. օրհնեալ ըլլաս, Աստուա՛ծ իմ։

Իւրայէն իր քաջն էր։

—Ո՛հ, բարեկամս, մռմռեց հէգ կինը, ահա կը տեսնեմ զքեզ, ես որ յուսահատած էի։

Այնքա՛ն խոնջած էր տարաբաղդ կինը, իբր դէմքին վրայ այնքա՛ն կենդանի կերպով նկարուած էր վիշտն ու անձկութիւնը, որ ամուսինն ի գութ շարժեցաւ։

Ցիրաւի Ֆէրնանտ կը սիրէր զինքը։ Այլ ևս չէր կրնար տարակուսիլ։

(Շարունակելի)

լի հաշուոյն գրաւել բովանդակ երկիրը մինչեւ Նիասա լիճը։

—Պելկրատ, 14 դեկտ.— Այլ մեծավաճառի խնդրոյն մէջ, անգլեւաւստրեան դրամատան կողմէ դիւանագիտական միջամտութիւն կամ բողոք տեղի չունեցաւ ցայս վայր։

—Էմին փաշայի Լոնտոնեան մասնախումբն, որ զՊ. Սթէնլի զրկեց, հրաման առաւ որ մէկ ամսաթոշակ աւելի վճարուի այն ամեն Զանզիպարցւոց որք Պ. Սթէնլիի հետ ողջամբ ի Զանզիպար վերադառնալու բարեբախտութիւնն ունեցած են։ Այս մարդիկ արեւելեան Ափրիկէի բրիտանեան ընկերութեան ծառայութեան մէջ պիտի ընդունուին։ Յայտնի է թէ Պ. Սթէնլիի հետ ճամբայ ելնող Զանզիպարցւոց մեծագոյն մասը ճամբայն մեռած է հիւանդութիւններէ, անօթութենէ, կամ բնիկ ցեղապետներու հետ տեղի ունեցած արիւնալի կռւոց մէջ։

—Գերմանիա աչք տնկած է Պրազիլիոյ կողմ, որոյ հարաւային գաւառաց մէջ 200,000 Գերմանք հաստատուած են իբրեւ գաղթական, և ամեն տարի շատ մը Գերմանք հոն կը գաղթեն, մշակելով հողերն և երկրին զարգացման ազդուապէս նպաստելով։ Պրազիլիոյ դէպքերը քաջալերութիւն կուտան Գերմաններուն։ Բայց Միացեալ Նահանգներն իրենց Մոնրոէ Նախագահին պաշտօնավարութենէն ի վեր սա սկզբունքը դրած են թէ «Ամերիկա վերջնապէս կազմակերպուած լինելով, Հին Աշխարհէն նոր գաղթականութիւններ և նոր իշխանութիւններ չի կրնար ընդունիլ այլ եւս», այսինքն՝ Հին Աշխարհի մարդիկ կրնան իբրեւ անհատ գաղթել յԱմերիկա, բայց չեն կրնար քաղաքական նոր իշխանութիւն հաստատել կամ նոր պետութիւն կազմել հոն։ Այս սկզբամբ Միաց. Նահանգները միշտ մերժած են ամերիկեան հող գրաւելու համար եւրոպեան Տէրութեանց ամեն ձեռնարկներն յօրէ անտի Մոնրոէ Նախագահի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎ

Եկեղեցական Համագումար ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեանի։

Ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան և քանի չափ վարդապետք ու քահանայք։

Յետ սովորական աղօթից և ատենական գործողութեանց, կարդացուեցաւ Համագումար ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողովոյ պատրաստած տեղեկագիրն և ինչ ինչ փոփոխութիւններ հարկ դատուելով, որոշուեցաւ վերադարձնել տեղեկագիրը նոյն յանձնաժողովին, որպէս զի հարկ եղած փոփոխութիւնները կատարելէ յետոյ ներկայացուի Համագումար ժողովոյ նստին, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի ի Պատրիարքարան։

Յանձնաժողովն եւս ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ հինգշաբթի օր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԳԵՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴՆ

Պատրիարքական նորընտիր Փոխանորդ Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Արսլանեան երէկ Պատրիարքարան եկաւ առաջնորդութեամբ Արժ. Տ. Արիստակէս քահանայ Չիրմէճեանի։ Նախորդ Փոխանորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան ընդունելով իւր յաջորդը, ներկայացուց զնա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Գեր. Գէորգ վարդապետ Ն. Ամենապատուութեան յանձնեց Պատրիարքարանի պաշտօնական կնիքներն, շնորհակալութիւն յայտնելով այն հայրական սիրոյն և համակրանաց համար, որոց արժանացած էր ցարդ։ Ս. Պատրիարք Հայրը պաշտօնական կնիքներն յանձնեց նորընտիր Փոխանորդ Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետին, շնորհաւորելով և կարողութիւն մաղթելով։ Ն. Ամենապատուութիւն իւր գոհունակութիւնը յայտնեց առ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ՝ նորա երեք տարուան բարւոք և արդիւնաւոր պաշտօնավարութեանց համար։

Յետոյ, Գեր. Տ. Գէորգ վարդապետ առաջնորդեց զԳեր. Ներսէս վարդապետ ի Փոխանորդարան ուր նախորդ և նորընտիր Փոխանորդք զիրար ողջագուրեցին։

Քիչ յետոյ Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնեայք ներկայացան Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետի և շնորհաւորեցին Ն. Գերապատուութեան պաշտօնը։ Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ շնորհակալ լինելով, յոյս յայտնեց որ Պատրիարքարանի պաշտօնեայք ամեն պարագայի մէջ չ'պիտի զլանան իրենց աջակցութիւնը իւր պաշտօնի կիրառութեան մէջ։

Պատրիարքարանի հայերէն թղթակցութեանց տնօրէն Բարթող էֆ. Թելեան, յանուն պաշտօնէից, բանախօսութեամբ մը գովեց Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետի եռամեայ բարւոք պաշտօնավարութիւնն և միանգամայն շնորհաւորեց նորա ընտրութիւնն յառաջնորդութիւն Կարնոյ։ Ն. Գերապատուութիւն եւս ի պատասխանի շնորհակալութիւն յայտնեց այն սիրոյն և համակրանաց համար զոր իւր պաշտօնավարութեան միջոցին վայելած էր ընդհանուր պաշտօնէից կողմէ։

Տ. Գէորգ վարդապետ յետոյ շնորհաւորելով իւր արժանընտիր յաջորդն և կար ու կարողութիւն մաղթելով նմա՝ ըսաւ թէ երբ Պատրիարքարանի պաշտօնեայք գործեն համերաշխ ոգւով, գործերը կ'ընթանան առանձին կանոնաւորութեամբ, և այս համերաշխութեան համար իւր շնորհակալութիւնն յայտնեց առ պաշտօնեայս։

Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Գեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան և Համագումար ժողովոյ ներկայ եղող բոլոր վարդապետք ու քահանայք Փոխանորդարան իջնելով շնորհաւորեցին Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետի պաշտօնը։

ԿԱՐՆՈՅ ԳԵՐ. ԱՌԱՋՆՈՐԴՆ

Համագումար ժողովոյ ներկայ եղող եպիսկոպոսք, վարդապետք և քահանայք ինչպէս նաեւ Կրօնական ժողովոյ անդամք շնորհակալութիւն յայտնեցին առ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան, իւր բարւոք պաշտօնավարութեանը համար և շնորհաւորելով նորա ընտրութիւնն յառաջնորդութիւն Կարնոյ կար և կարողութիւն մաղթեցին։ Տ. Գէորգ վարդապետ, շնորհակալութիւն յայտնելով, ըսաւ թէ ինք միշտ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան օժանդակութեանը կարօտ է, որոյ, ինչպէս նաեւ Կարնոյ ազգայնոց միաձայն ընտրութեան վստահելով, համարձակած էր ընդունիլ այդ ծանր և փափուկ պաշտօնը։

⁂

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան, իւր պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանի ելնելուն կ'սպասէ պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր, 7 դեկտեմբեր, Օրթագիւղի Բարեսէր ընկերութեան թատրոնին մէջ շքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի Հայ Թատերական Խմբին կողմէ՝ ի նպաստ գիւղին Ս. Թարգմանչաց վարժարանին։

Թաղական Խորհուրդն և վարժարանին Խնամակալութիւնը որոց կը պատկանի այս գովելի գործոյն նախաձեռնութիւնն, անտարակոյս պէտք եղած ընդունելութիւնը պիտի գտնեն անխտիր գիւղին ամեն ազգայնոց կողմէ որք չպիտի զլանան իրենց նպաստը՝ վարժարանին աղքատիկ մանկտւոյն դաստիարակութեան և այս առթիւ նաեւ իրենց քաջալերութիւնը՝ Պ. Պ. Մաղաքեանի և Կիւրեղեանի թատերական խումբին։

Ֆէրի-գիւղի և Բանկալթիի միացեալ (Սայէնեան) վարժարանի աշակերտաց կողմանէ թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի յառաջիկայ կիրակի ցերեկ ի ժամ 7 դեկ. 10 վարժարանի սրահին մէջ։

Սայէնեան վարժարանի տնօրինութիւնը կը յուսայ որ ազգայինք կը հաճին քաջալերել այս ներկայացումն՝ որոյ հասոյթը յատկացեալ է յիշեալ թաղից աղքատիկ մանկտւոյն կրթութեանը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Աւկուսթա Վիքթորիա Կայսրուհին ադամանդազարդ ծանրագին ապարանջան մը նուիրած է Դատական նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆէնտիի աղջկան Օր. Արաքսիի։ Գերմանական դեսպան Պ. տը Ռատովից Ն. Վսեմութեան ապարանքն երթալով ապարանջանն Օր. Արաքսիի յանձնած է համակրալիր խօսքերով։

Կայսրուհին նոյնպէս իւր լուսանկարը նուիրած է Լոնտոնի օսմանեան նախորդ դեսպան Միւզիւրիւս փաշայի։ Դեսպան Պարոն Ռատովից անձամբ յանձնած է այդ լուսանկարն, որ զարդարուն շրջանակի մը մէջ դրուած է և կը կրէ Կայսրուհւոյն ինքնագիր ձօնն ու ստորագրութիւնը։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀՔ

Կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ խնդրուած է դերձան, չուխա և այլ այդ կարգի նիւթերու պատրաստութեան յատուկ երեք գործարաններ հաստատելու համար ի Զմիւռնիա ի Սէլանիկ և ի Պրուսա։ Կըսուի թէ կայս. կառավարութիւնը մտադիր է տալ խնդրուած մենաշնորհներն հետեւեալ պայմաններով։

Այդ գործարաններու իւրաքանչիւրին առանձնաշնորհման պայմանաժամը քսան տարի ըլլայ. առանձնաշնորհի տէրք իրաւունք չունենան բողոքել ուրիշ գաւառներէ և օտար երկիրներէ բերուած այդ կարգի կերպասներու ներածութեան դէմ, ինչպէս նաեւ չարգիլել ցարդ նոյն նահանգներու մէջ եղած կերպասներու պատրաստութիւնը։ Ֆէրմանի տրուած թուականէն մինչեւ մէկ տարի, մենաշնորհի տէրք ստիպուած ըլլան կառուցանել իրենց գործարանն և հակառակ պարագային մէջ զրկուին մենաշնորհման իրաւունքներէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍՐՆ

Պերլինէ կը գրեն առ Հաւաս-Բ թէ գեղարուեստից ժողովն որոշած է պարահանդէս մը տալ ի յիշատակ այն փառաւոր ընդունելութեանց որք ի Կ. Պոլիս եղած էին Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհւոյն այցելութեան միջոցին։ Այս պարահանդէսին հրաւիրեալ կանայք ու այրք ամենքն ալ օսմանեան հագուստներ պիտի կրեն։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատան խորհրդական անուանուած է Պ. Գլիւխսոմ՝ փոխանակ Պ. Շիէսլի որ կըսուի թէ Թէհրանի դեսպան պիտի անուանուի։

ՊԵՐԺԷ ՀԱՐԻՒՐԱՊԵՏԸ

Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Պերժէ հարիւրապետը յառաջիկայ հինգշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս ուղեւորութիւն մը կատարելու համար ի Փոքր-Ասիա։ Ուրբաթ աւուր Սէյամիրքի արարողութենէն յետոյ, Պերժէ հարիւրապետը կայս. պալատ գնաց Վեհ. Սուլթանին ծանուցանելու համար իւր ուղեւորութիւնն յասիական գաւառս և ի Միջագետս, և Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ հրամայել որ հրահանգ զրկուի գաւառական իշխանութեանց՝ դիւրացնել Պ. Պերժէի պաշտօնին կատարումն և ի հարկին աջակցիլ նմա։

(Հաւաս-Բ)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Երկաթուղեաց չորից պատուիրակաց ժողովն որ պիտի գումարէր ի Վիէննա, չէ կրցած նիստ կազմել, սերպ պատուիրակաց բացակայութեանը պատճառաւ։ Այս վերջինք գիր մը յղեր են ծանուցանելով թէ իրենց կառավարութիւն համաձայն չէ երկաթուղւոյ ուղեգծի ոչ մէկ բարեփոխման. այսինքն թէ չհաւանիր որ իւր կառախումբք ուղղակի և անընդհատ երթեւեկեն, մէկ կողմէ Վիէննայի ու Կ. Պոլսոյ միջեւ, ու միւս կողմէ Վիէննա-Բէչկէրէկ-Պէլկրատի ու Սէլանիկի միջեւ։ Ներկայ երեք պատուիրակք այս ծանուցագիրը կատարելէ յետոյ, մեկներ են Վիէննայէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի օրը ֆրանսական դեսպանատան մէջ տեղի ունեցաւ գաղթականութեան երկրորդ պատուիրակի ընտրութիւնն, ի ներկայութեան դեսպանատան գործակատար Պ. Նիզերի, ընդհ. հիւպատոս Պ. Կոզէյի և այլոց։ Ներկայ էին գաղթականութեան անդամներէն 51 հոգի որք մասնակցեցան քուէարկութեան։ Օսմ. կայս. Պանքայի նախորդ տնօրէն Պ. Էմիլ Տըլօ ստացաւ 25 քուէ և փառոսներու տնօրէն Պ. Ռընէ Պօտուի 20 քուէ։ Հետեւաբար Պ. Տըլօ հռչակուեցաւ երկրորդ պատուիրակ՝ փոխանակ Պ. Տիւմայի որ առաջին եղած է հրաժարեալ Պ. Տիւվալի տեղ։ Այս երկրորդ անգամն է որ ֆրանսական գաղթականութիւնն համակրանաց և վստահութեան այս արտայայտութիւնը կ'ընէ առ Պ. Տըլօ։

ՀԱՇՄԷԹ ՊԷՅ

Կէլիպօլուի կառավարիչ Հաշմէթ պէյ, որդի Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, արձակուրդով մայրաքաղաքս եկած է ամուսնանալու համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Թուրքիոյ և Գարատաղի պատուիրակներէն կազմեալ յանձնաժողովն որ ժամանակէ մը հետէ կը գումարէր ի Ցէթինիէ, վերջնապէս կարգադրեր է Նիշի խոլամ գաղթականաց միջեւ ծագած վէճն և կըսուի թէ պայմանագիր մը ստորագրեր են երկու կուսակցութիւնք։

ԳԱՆՁՈՒՄՆ ՅԵՏՆԵԱԼ ՏՐՈՑ

Քաղաքապետ Մազհար փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է, որ պաշտօն ունի մայրաքաղաքիս յետնեալ տրոց գանձման մասին հարկ եղած գործողութիւններն որոշել։ Յանձնաժողովն սկսած է խորհրդակցիլ գանձման եղանակին վըրայ և որոշած է հաւաքիչներ կարգել։ Սոյն յանձնաժողովը կը կազմեն Քաղաքապետութեան հաշուակալ Բէշատ պէյ, Քաղաքապետութեան իրաւասութեան ներքեւ գտնուող գաւառայ Տէֆթէրը Խազանէի պաշտօնեայ Նաֆըզ պէյ, Քաղաքապետութեան գանձմանց պաշտօնեայ Թաիֆ պէյ և այլ պաշտօնեայք։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լ. Հէրալտ իւր երեկի թուոյն մէջ մասնաւոր յօդուած մը նուիրած է Սկիւտար-Գատըգիւղի ջրի ընկերութեան որ կազմուած է Սրվաճեան Կարապետ էֆէնտիի ստացած մենաշնորհին համաձայն։ Այդ ընկերութիւն, ինչպէս յայտնի է, ասիական եզերաց ջուր պիտի բաշխէ, Գատըգիւղէն սկսեալ մինչեւ Էրէնքէօյ։ Այդ ընդարձակ շրջանակի բնակչաց ջրոյ պէտքն յիշելէ յետոյ, Լ. Հէրալտ կըսէ թէ սկսեալ Գատըգիւղի հարուստներէն որոց ոմանք տարեկան մինչեւ 50 ոսկի կը ծախսեն իրենց պարտէզներու ոռոգման համար, մինչեւ Սկիւտարի ամենէն աղքատ բնակիչն որ և ո՛չ իսկ իւր ծարաւն յագեցնելու չափ ջուր կը գտնէ երբեմն ու անընդհատ երկիւղի մէջ է որ մի՛ գուցէ հրդեհը մոխիր դարձունէ իւր ինչքը, չկայ մէկը որ անհամբեր սպասէ նորակազմ ընկերութեան գործի սկսելուն, որպէս զի առատ և աժան ջուր ունենայ։ Ընկերութիւնը իւր բաշխելիք ջուրը պիտի առնու Կէօքսուի գետակին ակունքէն որ չորս քիլոմեթր հեռաւորութիւն ունի Քանտիլլիէն ուստից պիտի սկսի բաշխումն։ Այս մերձաւորութիւն, բաղդատմամբ Տէրքօսի աւազին՝ քաղաքին ունեցած հեռաւորութեան մեծ առաւելութիւն մըն է. նոյնպէս ջրոյ տեսակին լաւութիւնն, ըստ որում Կէօքսուի գետակն որ ձմեռը միջին հաշուով 100,000 խորանարդ մեդր ջուր կրնայ հայթայթել, ամառը կը ցամքի, որ նշան մըն է թէ գոյացած ջուրը զուտ անձրեւէ յառաջ կուգայ և մաքուր է։ Այս և այլ տեսակէտներով Լ. Հէրալտ այն եզրակացութեան կը յանգի թէ Սկիւտար-Գատըգիւղի ջրի ընկերութիւնը Տէրքօսեան ընկերութենէն շատ աւելի նպաստաւոր պայմանաց մէջ կը հաստատուի, և թէ, ինչպէս անհերքելի է այժմ, այս վերջինը յաջող ձեռնարկ մը ըլլալու սահմանուած է այժմ, և աւելի արագ ու փայլուն յաջողութիւն մը կը գուշակուի Սկիւտար-Գատըգիւղի ջրի ընկերութեան որ ո՛չ միայն լաւագոյն, այլ և արտասովոր կերպով նպաստաւոր պայմանաց մէջ կը կազմուի։

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼՆ

Հաւաս-Բ կ'արտատպէ Թան-ի մէկ տեղեկութիւնը որուն համաձայն Պ. Սթամպուլօֆ, պատասխանելով պուլկար լրագրապետի մը յանիրաւի բամբասկոտելուն դէմ եղած դիտողութեանց, ըսած է թէ ամէն տեսակ ձեռնարկներ չպիտի զլանայ մինչեւ որ արդի կառավարութեան հակառակող կուսակցութիւնն այլ եւս անկարող դառնայ իր եւ է վնաս հասցնելու։

Թուրք թերթեր այս առթիւ յիշելով Բերայի թերթերու ոմանց գրածները ի մասին այլ եւ այլ երկիրներու լրագրական ազատութեան, կ'ըսէ.

«Տեսա՞ք հիմա, լրագրական ազատութիւնը։ Ժամանակ մը պուլկարք օսմանցւոց ձեռքը կը հարստահարուին եղեր ու Սթամպուլօֆներ եւ այլներ այդ խեղճերուն կեանքը երջանկացնելու շնորհ ըրեր են եղեր . . .։

«Պէտք է այս պարագայէն օրինակ առնուլ, ո՛վ մեր ոչ-մահմէտական հայրենակիցներ, դո՛ւք որ նպատակակէտ կը լինիք օտար խռովարարաց։ Պէտք է օրինակ առնուլ այս կարգի հաղորդուոր պարագայներէ։ Հայրենասիրութիւն և այլն քօղողներն մի միայն իրենց նպատակին կը ծառայեն և երբ առիթը ձեռք անցնի այսպէս կը հարստահարեն։

«Վերջերս Պուլկարիոյէ եկող մեր վաճառական բարեկամներէ մէկ քանի պուլկարք, արիւնէ արցունք թափելով, կը պատմեն թէ երբ պահանջուած վայրկեանին չը վճարեն կառավարական տուրքերը իրենց տնական գոյքերն ի ձայն թմբուկներու անմիջապէս աճուրդի կը հանուին եւ կը վաճառուին։

«Այս կարգի ճշմարիտ իրողութիւններ տեսնելով պէտք է հազար փառք տալ մեր կայս. կառավարութեան թոյլատուութեանց։»

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Թարապիոյ անգլիական դեսպանատան պահապանը՝ Բիրիաքօ՝ յոյն լազ մը որ 12 տարիէ ի վեր այդ գործով կը պարապէր, նախընթաց իրիկուն անձնասպան եղեր է ռէվոլվէրի հարուած մը պարպելով գլխուն։ Պատճառը չգիտցուիր։

Սիլիվրիի տեղական կառավարութիւնը կեղծ մէճիտ մը գրաւած է որ քննուելով հաստատուած է թէ տասը ղըրուշի արժէք մը ունի բաղդատմամբ բուն իսկ մէճիտիյէ դրամին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ զրկած է ամեն կողմ արգիլելու համար այդ դրամի շրջաբերութիւնը։

—Եղեռնադատ ատեանն երէկ զբաղեցաւ Յակոբ անուն մարդու մը դատովը, որ, ինչպէս կը յիշուի, ի Պէյլէրպէյի պելճիքական դեսպանատան առաջին թարգմանի տան սպասուհւոյն վրայ բէվոլվէր պարպած էր սիրային պատճառներով։ Դատարանը, նկատելով որ Յակոբ ոչ թէ սպաննելու դիտաւորութեամբ այլ միայն վախցնելու նպատակաւ զէնք քաշած էր, դատապարտեց զնա չորս ամսուան բանտարկութեան։

—Սանաա լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Հօտէյտայի կառավարիչ Սըրրի պէյ մտադիր է ընկերութիւն մը կազմել իւրաքանչիւր բաժինը 10 ոսկւոյ արժողութեամբ, նպատակ ունենալով երկու շոգենաւեր գնել Սիւէզէն ի Պապ-իւլ-Մանտէպ ու ի Պասրա և միւս կողմէն մինչեւ Կ. Պոլիս շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար, նոյնպէս Եւրոպայէն գնել դերձանի մեքենայ մը հանդերձ գործիքներով և երկաթի գործարան մը հաստատել։ Այժմ Հօտէյտայի մէջ 650ի չափ բաժին ուզողներ եղած են։ Այս առաջարկութիւն ծանուցուած է ամբողջ Եէմէնի նահանգին մէջ։

—Անցեալ գիշեր ի Կէտիկ Փաշա Համի Յովհաննէս անուն մարդ մը փոսի մէջ ինկած ու վիրաւորուած էր և ոստիկանք տեսնելով հիւանդանոց փոխադրած էին զնա։ Արդ, նոյն գիշերն Յովհաննէս գինետունէ մը կը վերադառնայ եղեր մէկ քանի մարդոց հետ և իւր ընկերներէ մին զինքը հրելով փոսը նետած է։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է այս վերջինները։

—Կայս. հրամանաւ՝ Մէհմէտ Զէքի էֆէնտի, նախկին շրջանաւարտ Սուլթանիյէ ու Միլքիյէ վարժարանաց, յարմար ամսաթոշակով մը քարտուղար կարգուած է Խարճիյէի Թարգմանութեանց սենեկին։

—Գ. Զօրաբանակի կեդրոնին մէջ, ի Մանասթըր, զինուորական հիւանդանոց մը կառուցուած է որ կրնայ պարունակել չորս հարիւր անկողին։

—Քաղաքապետութեան երկրաչափական դիւանին դեր տնօրէն Հաճի Աքիֆ էֆէնտի նախընթաց օր մեռաւ յետ երբեմնեայ հիւանդութեան։

—Ֆէսի գործարանին տնօրէն անուանուած է զինուորական բժիշկ տեղակալ-գնդապետ Նամըգ պէյ, Ներքին տնօրէն բժշկական վարժարանին։

—Հանրային Պարտուց Վարչութեան անցեալ նոյեմբեր ամսոյ հասոյթն եղած է 95.006։ Այս գումարը, բաղդատելով նախորդ տարւոյ հասոյթին հետ, որ է 89229 ոսկի, այս տարի 5777 ոսկւոյ հասոյթի առաւելութիւն մը եղած է։

—Սկիւտարի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է այն մարդն, որ անցեալ օր ի Շահզատէ Պաշը Քույուճը Մուրատ Փաշա Մէտրէսէին մէջ վիրաւորած էր Սայիտ Հիլմի էֆէնտին։ Ձերբակալեալն, որ նոյն Մէտրէսէի աշակերտներէն է Բէօլթէնճէլի Իսմայիլ էֆէնտի անուն, խոստովանած է իւր ոճիրն, յայտարարելով որ Սայիտ Հիլմի էֆէնտի զինքը ծաղրած և այս պատճառաւ սրտմտելով վիրաւորած էր զնա։

—Կայս. հրամանաւ՝ Դ. զօրաբանակին այն զինուորք որք 301 տարւոյն գրուած են, ազատ արձակուած են։ Այս զինուորք ստացած են տասն ամսուան թոշակ եւ ուղեւորի դրամ։ Մինչեւ նոյեմբերի վերջերը միայն Կարինէն 268 զինուորք ազատ արձակուած են։

—Մուտանեայի թղթատար շոգենաւը, որ կիրակի իրիկուն մայրաքաղաքս պիտի հասնէր, երէկ առաւօտ եկաւ, օդին սաստկութեանը պատճառաւ։

—Գամլըգի զինուորական բժիշկ Տր Պիքի նախընթաց օր մեռաւ։ Տր. Պիքի 78 տարեկան էր և յիսուն տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէր օսմանեան ծառայութեան մէջ։

—Կայս. կառավարութիւնն ի նկատի առնլով այն ցաւալի արկածներն որք տեղի կ'ունենան յեւրոպա թատրոններու մէջ պատահած հրդեհներէն, որոշած է որ յետ այսօրիկ թատրոններու մէջ երեք ջրհանիկք. ջրհան մը և այլ գործիներ պատրաստ գտնուին միշտ։

—Սալոն կը հերքէ Աթէնքի լրագրաց ոմանց այն լուրը թէ Սէլանիկէն Զմիւռնիա ուղեւորող շոգենաւ մը, յորում արձակեալ զինուորք կը գտնուէին, Անդրոսի բացերն ընկղմած է։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր՝
ՆԻՆԻՇ — NINICHE
Օբէռէթ երեք արարուածով

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի	վրայ (Պանքայի)	109 1/2
3 »	»	» (վճռւկէն)	109 1/8
3 »	Բարիզի	» (պանքայի)	22 97 1/2
»	»	» (վճռւկէն)	23 5

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. (Միաց.)	Սէրի	19 19
Զօրաւոյն գոցուելէն վերջը	»	19 19
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	19 21
Կէս օրին	»	19 20

ԽՈՒԹՊԻՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	47
Այս առաւօտ	47
Կէս օր	47

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	36 30
»	B. »	22 30
»	C. »	19 20

ԲԱԺՆԵԹՂԹՈՑ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 20
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 30
Պանք տը Գօնս	»	»	7 18
Ծօս. Հանք է վայէօր	»	»	4 86
Թրամուէյ	»	»	485
Բուլէլի երկաթուղի		Ֆր.	75 75
Օպլիկասիոն ու Բրիօրիթէ		»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի			126

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 32
Անգլիական ոսկի	»	110 18
Իմբէրիալ	»	90 20
Ֆլորին	»	51 10
Ռուբլի Թղթադրամ	»	8 58
» արծաթ	»	77 25
Մէճ. արծաթ. (տամը)	»	108 6
Վէշլիկ	»	108 10
Հինգլիկ	»	108 10
Մէթալիք	»	100
Թասֆիյէ	»	7 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 16 Դեկտեմբեր ժամ 4 վայր. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 70
» » 4 1/2 %	105 62 1/2
Օսմանեան Քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18
Օսմանեան երկաթուղի	75 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	517 50
Պանք Օթօման	538 75
Գրէտի Լիոնէ	690
Իտալական Ռանթ 5 %	95 55
Հելլենական 5 %	477 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	482 50
Եգիպտական միացեալ	478 75
Պանք տը Բարի	805
Օսմ. մաքս. արժէթղթ	404 25
Սուէզի ջրանցք	2327 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 22

Լոնտոն, 16 Դեկտեմբեր ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 11/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 11/16
» » » » դոց	— —
» » » Ա.	37
» » » Բ.	22 13/16
» » » Գ.	17 11/16
Փոխառութիւն 1877	101 1/4
Պանք Օթօման	11 5/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	93 1/2
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 3/4
Տայրա Սանիէ	83
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 1/2
Հելլենական 5 %	93 1/2
Մոնոբոլ »	78
Իտալական 1889	93 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 22

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՐՍ

Բարիզ, 16 Դեկտ. ժ. 10 վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 73
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 02
Օսմանեան երկաթուղի	76
Եգիպտական միացեալ	473 12

Վիեննա, 16 Դեկտ. ժամ 10 վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	37 40
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	115 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 70

Պերլին, 16 Դեկտ. ժամ 10 վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուբլ Թղթադրամ	216 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	82 60

Հրատարակուեցաւ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1890
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
([illegible])
Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրացոյցը ճոխացուն է եւ կը բաղկանայ 356 երեսէ:
Գին 3 Ղրուշ

ՏՈՔԹ. Ն. ԷՍՄԷՐԵԱՆ, ակնաբոյժ, նախկին օգնական Բարիզի հանրահռչակ ակնաբոյժ Տր. Վէքէրի, ամէն օր կէս օրէն վերջ կը գտնուի Պոլիս, Պահչէ-գաբու, Ալէքեան դեղարանը, Մեծ-Մաքսատան դիմաց։ 916 5—6

ԹԱՏՐՈՆ ԲԱՐԵՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Յ'ՕՐԹԱԳԻՒՂ

ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ
Ի ՆՊԱՍՏ
Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
Դեկտեմբեր 7, Հինգշաբթի գիշեր ի ժամ 2½
ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ
Պ. Պ. ՄԱՂԱՔԵԱՆԻ ԵՒ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆԻ

ԲՈՒՆ ԶՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Կատակերգութիւն ի մի արար, որոյ գլխաւոր դերերը պիտի կատարեն Պ. Պ. Հօլասեան, Մաղաքեան, Կիւրեղեան եւ Դրեանց

— —

ԹԵՐԷԶԱ

Թատերգ. 5 արար Աղեքսանդր Տիւմայի

ԱՆՁԻՆՔ

Տրօնէյ	Պ.	Գ. Մաղաքեան
Արթիւր	»	Ե. Ֆասուլեաճեան
Սօրպին	»	Պ. Պալթազարեան
Տիլօ	»	Թ. Թրեանց
Բավլօ	»	Յ. Պէնկլեան
Ծառայ	»	Ս. Զալկըճեան
Թէրէզա	Տկ.	Ր. Նուարդ
Ամէլիա	Օր.	Հ. Աստղիկ
Լավրա	»	Տ. Մաղաքեան

Ինն անձերէ բաղկացեալ երաժշտական խումբ մը եւրոպական ընտիր կտորներ պիտի նուագէ։

⁂

Ս. Թ. Վարժարանի Խնամակալութիւնը յուսալից է որ գիւղիս կրթասէր հասարակութիւնը պիտի փութայ քաջալերել այս թատերական ներկայացումը, որոյ հասոյթըն ամբողջովին յատկացուած է վարժարանիս աղքատիկ մանկտւոյն դաստիարակութեան։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

ՆԻՍՏ Ը.

20 Նոյեմբեր 1889

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Ընտրութիւն Թեմական երեսփոխանաց.

Բ. Ելեւմտացոյցի Յանձնաժողովոյ առաջարկք։

Ատեանը բացուեցաւ ժամը հինգին, ընդ նախագահութեամբ Արժ. Տէր Գառնիկ քահանայ Գէորգեանի՝ ի բացակայութեան Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր, եւ ընդ ատենապետութեամբ Մեծ. Ղուկաս էֆէնտի Եսայեանի։ Ներկայ երեսփոխանաց թիւն էր 18, որ ապա յանգեցաւ 19ի։ Սովորական աղօթքէն յետոյ նախորդ նստի ատենագրութիւնը կարդացուելով՝ առանց դիտողութեան ընդունուեցաւ և վաւերացաւ։

Խնդիր Ա.

Ատենապետ էֆէնտի ծանոյց երկու Թեմական Երեսփոխաններու ընտրութիւնը, և այս մասին Ազգ. Քաղ. Ժողովոյ կողմէ եկած գիրն ու ընտրութեանց տեղեկագիրներ կարդացուեցան, որոնք կը յայտնէին թէ՝ Էօտէմիշի եւ Պայընտըրի միացեալ թեմերէն՝ Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Մսերեան եւ Քրքաղաճի ու Ագհիսարի միացեալ թեմերէն՝ Մեծ. Խաչատուր էֆէնտի Յ. Էքիզեան քուէից բացարձակ առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրուած են։ Այս ընթերցումէն ետք ներկայ երեսփոխանաց միաձայն հաւանութեան վրայ Ատենապետ էֆէնտի վերոյիշեալ էֆէնտիները երեսփոխան հրաւիրեց յատենի ժողովոյ։

Խնդիր Բ.

Ատենապետ էֆէնտի օրակարգի երկրորդ խնդիրը ծանուցանելով՝ Ելեւմտացոյցի Յանձնաժողովոյ տեղեկարեր Մարգար էֆ. Էքիզեանի առաջարկեց կարդալ տեղեկագրի մէջ ամփոփուած երեք առաջարկութիւնները։ Երեսփոխանաց ոմանց դիտողութեան վրայ որոշուեցաւ որ մաս առ մաս կարդացուին առաջարկք եւ իւրաքանչիւրին վրայ հետզհետէ վիճաբանութիւն կատարուելով քուէի դրուին։

Առաջին առաջարկն էր՝ ազգային կալուածներու ապահովագրութեան յատկացուած տարեկան ութը հարիւր մէճիտը փոխանակ անվերադառնալի կերպով ապահովագրական ընկերութեանց վճարելու, տարուէ տարի ապահով տեղ մը տոկոսի դնել եւ տոկոսն ալ հետզհետէ վրան բարդել՝ հրդեհի և այլ աղէտներու դէմ դրամագլուխ մը ստուարացնելու համար։

Մուրատ էֆ. Էօհլէր. Ձեր յանձնաժողովի այս առաջարկին նպատակը կամ գործնական կողմը ինչպէս կը տեսնուի պարզապէս սա է թէ՝ ազգային արկղը ինք ապահովագրէ իր հրդեհի վտանգի ենթակայ եղած կալուածները, ինչպէս կ'ընեն ընդհանրապէս եւրոպական մեծամեծ հաստատութիւններ։ Եւ երբ տարեկան այսքան գումար մը տոկոսի դրուի, կ'ըսենք, անշուշտ ոչ թէ հարիւրին վեց կամ եօթ տոկոս կը փնտռենք, այլ երեք, երկու որպէս զի ապահովագոյն տեղ մը զետեղուի այդ տեսակ մը աւանդ դրամը։ Այս եղանակաւ հինգ տարուան մէջ ութ հարիւր ոսկիէն աւելի գումար մը կ'ունենանք, մինչ եթէ անցելոյն վրայ ակնարկ մը ձգենք կը տեսնենք որ տասը տարուան մէջ ազգային մէկ կալուած միայն այրած է ընդ ամէնը 200 լիրայի արժողութեամբ։ Անշուշտ այս համեմատութիւնը անփոփոխ կշիռ մըն է, բայց գիտնալ պէտք է միանգամայն որ ազգային կալուածներու մէջ ամենէն աւելի հրդեհի վտանգին ենթակայ եղածը եւ կարեւորներէն մին, որ Շահին խանն է, շուրջ 6—700 ոսկիոյ ապահովագրուած է, արդ եթէ այդ շէնքը անգամ այրի, մեր առաջարկած եղանակաւ հինգ տարուան մէջ կրնայ փոխարինուիլ անոր վնասը։ Նաեւ ծանօթ իրողութիւն մ'է միանգամայն զի եթէ այսօր այդ տեսակ շէնք մը այրի՝ ապահովագրեալ գումարը ամբողջապէս չվճարուիր մեզ երբեք, այլ գէթ անոր մէկ քառորդը կամ մաս մը, չ'ըսեմ աւելին, վար կը դրուի ընկերութեան կողմէ, այրուած շէնքէն մնացած ի՛նչ ի՛նչ նիւթերու և այլոց փոխարէն։ Ասկէ զատ մեր քաղքի շրջանակը բաց խումբեր այն աստիճան կատարելագործութեան հասուցած են իրենց արհեստը, զի ուր որ հրդեհ մը պատահի գրեթէ կատարեալ վստահութիւն ունինք թէ մէկէն աւելի շէնք չայրիր, և յաճախ բռնկած շէնք մը ամբողջովին այրիլ չեն թողուր։ Ահա այս ամէն կէտերը նկատողութեան առնելով Յանձնաժողովս համարձակեցաւ բերել ձեզ առաջարկ մը, որ թէեւ մեր մէջ նոր, այլ ելեւմտական և տնտեսական օրինաց մեզմէ շատ աւելի խելահաս ժողովրդներու մէջ արդէն հինցած է։ Զմոռնամ սա կէտը եւս դիտել տալ թէ՝ ապահովագրութեամբ մարդ կ'ապահովագրէ իր ստացուածքը մի միայն հրդեհի դէմ, մինչ մեր առաջարկած եղանակաւ ազգային կալուածներ կրնան ապահովուիլ ոչ միայն հրդեհի, այլ նաեւ երկրաշարժի, կայծակի, հնութեան և այլ վտանգներու դէմ, որոց մասին ապահովագրական ընկերութիւնք պատասխանատուութիւն չեն ստանձներ բնաւ։

Կարապետ էֆ. Զաքէեան. Առաջարկը լաւ է և կրնայ գործադրուիլ եթէ արգելք չկայ, բայց կը լսենք թէ՝ Տնտեսական Խորհուրդը ապահովագրական ընկերութեան մը հետ համաձայնած է երկու տարուան համար, ուստի և այժմէն այդ խնդիրը յուզել կանուխ է։

Յովհաննէս էֆ. Պօյաճեան (անդամ Տնտեսական Խորհրդոյ). Այո՛, այդպիսի համաձայնութիւն մը եղած է արդէն։

Ատենապետ էֆ. Առաջարկին սկզբունքի մասին խօսք չ'ունիմ. բայց սա դիտելի է որ, մեր ազգային արկղի ելեւմտացոյցը հազիւ հազ հաւասարակշռուած է, արդ՝ եթէ յանկարծ մէկ կամ երկու կալուած այրին, ի՞նչպէս վերաշինել պէտք է զանոնք. անշուշտ կամ ուրիշ կալուած ծախելով և կամ փոխառութեան դիմելով. ահա երկու միջոցներ որոց երկուքն ալ մեր ելեւմտացոյցի հաւասարակշռութիւնը բոլորովին վեր ի վայր կը յեղաշրջեն։ Ասկէ զատ կան կալուածներ, որոնք այս ինչ կամ այն ինչ բարերարին յիշատակներն են. ո՞վ կը ներէ որ իր թողած յիշատակը առանց ապահովագրութեան թողուի։

Ստեփան էֆ. Ստամբօլեան. Արդէն դրութիւնը ըստ ինքեան ընդունուած է Եւրոպիոյ մէջ, ուստի ես ալ բոլորովին չեմ մերժեր. բայց ինչպէս Եսայեան էֆէնտի դիտել տուաւ, կան այնպիսի դժուարութիւններ, որով մեզի չ'յարմարիր այն։

Մուրատ էֆ. Էօհլէր. Շահը փնտռողը անշուշտ վնասն ալ աչք պիտի առնու. ինչ որ կ'առաջարկէ Յանձնաժողովս, տարակոյս չկայ որ. ապահովագրելու դրութենէն աւելի շահաւոր է. բայց այս շահաւորութեան մէջ ամենեւին վնաս չ'կայ կարծողներէն չենք. այլ վնասի, վտանգի և այլ ամէն պարագայ ի նկատի և ի հաշիւ առնելով աւելի շատ շահ քան վնաս կը գտնենք, ուստի խնդրոյն մի միայն վտանգաւոր կողմերը աչքի առջեւ բերելով անհաւանիլը կարծեմ թէ շատ բանաւոր չէ։

Ատենապետ էֆէնտին հետզհետէ այլ և այլ երեսփոխաններու կարծիքներն ալ առնելով, սա առաջարկն ըրաւ թէ՝ քանի որ երկուստեք համաձայնութիւն մը եղած է արդէն, Ելեւմտացոյցի Յանձնաժողովոյ առաջարկած դրութիւնը ինչքան ալ սկզբամբ օգտակար, լաւագոյն է զայն յարմար ժամանակին թողուլ։ Երեսփոխանաց մեծագոյն մասի հաւանութեամբ յետաձգուեցաւ խնդիրը, երկրորդ առաջարկին անցնելով։

Երկրորդ առաջարկն էր՝ տարւոյն յարմար եղանակին մէջ Ազգ. Հիւանդանոցի ի նպաստ պարահանդէս մը տալ և անկէ գոյացած հասոյթին փոխարէն գումար մը՝ հիւանդանոցի տարեկան ծախուց համար ազգային արկղէն յատկացուած գումարէն վար դնել, ելեւմտացոյցի մէջ նշանակուած յաւելեալ գումարին վրայ բարդելու և ազգային պարտուց վճարման կարեւոր ու նշանաւոր գործին սկիզբ մը տալու համար։

Մուրատ էֆ. Էօհլէր. Դիւրին է մակաբերել թէ՝ ի նպաստ ազգ. Հիւանդանոցին պարահանդէս ըսուելուն պատճառը պարզապէս սա է թէ՝ աւելի պատշաճ է գթասիրական հաստատութեան մը ի նպաստ այդ տեսակ հանդէսներ կատարել) քան թէ ուրիշ որ և իցէ հիմնարկութիւններու համար։

Ձայներ. Այո՛, այո՛, ուղիղ է այդ։

Թովմաս էֆ. Թովմասեան. Այս առաջարկի մասին որ և իցէ դիտողութեան հարկ չկայ, հետեւաբար ժողովս կը մնայ անմիջապէս ընդունիլ զայն և յանձնարարել վարչութեան առ ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։

Ըստ այսմ միաձայն հաւանութեամբ ընդունուելով յիշեալ առաջարկն, որոշուեցաւ նոյնը հաղորդել ազգային վարչութեան առ ի տնօրինութիւն։

Երրորդ առաջարկը սա էր թէ՝ ազգային բաւական կալուածներու մասին, իրենց իսկական արժէքէն բարձր գնահատումներ նշանակուած ըլլալով՝ ծանր կալուածական տուրքեր կը վճարուին, հետեւաբար խնդիրն յանձնարարել ազգային վարչութեան, պէտք եղած զեղչն ի գործ դնելու համար յարմար միջոցներու ձեռնարկել։

Մուրատ էֆ. Էօհլէր. Ոչ միայն բարձր գներով նշանակուեր են կալուածներ, այլ ամենէն ցաւալին այն է որ՝ Հռիփսիմեանց վարժարանի համար ալ՝ շինութեան օրէն այսինքն չորս հինգ տարիէ ի վեր տարեկան 1500-1600 ղրշ.ի չափ գումար մը իմլաք վճարուեր է։ Բարեխնամ կառավարութեան ուսման և կրթութեան մասին ըրած լուսի շնորհներն արդէն յայտնի են. և երբ օրէնքը կայ մեր առաջ, ի՛նչ ամօթալի անտարբերութիւն կամ անփութութիւն է, որով այսքան ժամանակէ ի վեր կրթական այս հաստատութեան համար միեւնոյն տուրքը վճարուեր է։

Ստեփան էֆ. Ստամբօլեան, (Ատենապետ Քաղ. Ժողովոյ) Վարչութեան առաջին գործերէն մին եղաւ այդ անպատեհութեան առաջքն առնուլ, ուստի և պէտք եղած միջոցներուն ալ ձեռնարկեց արդէն, բայց և այնպէս արգելք մը չկայ որ այս մասին ժողովս ալ իր կարծիքը կամ որոշումը յայտնէ և նոյնը վարչութեան հաղորդուի։

Յանձնաժողովի առաջարկը միաձայն հաւանութեամբ ընդունուեցաւ և նոյնը որոշուեցաւ հաղորդել վարչութեան։

Ապա Մարգար էֆ. Էքիզլէր խօսք առնելով Ատենապետ էֆ.էն ըսաւ, «Թէեւ ասով կը վերջանան յանձնաժողովոյս առաջարկները, բայց մեր տեղեկագրին մէջ այս առաջարկներէն զատ դիտողութիւն մ'եւս կայ, որ գրեթէ տեսակ մ'առաջարկ է, ուստի եթէ ժողովդ հաւանի պատրաստ ենք նոյնը կարդալու, կամ ի նկատառում կամ ի տեղեկութիւն միայն։

Ժողովոյն հաւանութեամբ կարդացուեցաւ տեղեկագրին այդ մասն, որ կը վերաբերէր բարեյիշատակ Թագւոր փաշա Ցակոբեանի կտակած 900 ոսկիոյ գումարին։ Ելեւմտացոյցի յանձնաժողովը դիտել կուտար թէ՝ թէեւ նախորդ տնտեսական խորհուրդն այդ գումարը գանձեր է, բայց միեւնոյն միջոցին անոր կէսը գրեթէ վատներ է մասամբ զինուորական տուրք յետնեալ պարտուց վճարման համար ևն. և Յանձնաժողովը փափաք կը յայտնէր այդ գումարը լրացնել և աւելի օգտաւէտ նպատակի մը գործածել՝ միանգամայն կտակարարին յիշատակ մը լինելու համար։

Մուրատ էֆ. Էօհլէր, Այս խնդիրն Յանձնաժողովս ճիշդ ասկէ երեք չորս ամիս առաջ յուզած էր, բայց որովհետեւ անկէ ի վեր Տնտեսական Խորհուրդը կտակեալ գումարին մնացեալ մասն ալ վատնած է, ալ անոր վրայ խօսելու հարկ իսկ չմնար. միայն թէ այս դիտողութեամբ Յանձնաժողովիս նպատակն ու փափաքն էր՝ թէ իւր յօրինած ելեւմտացոյցի մէջ նշանակուած ելմտի գումարներէն դուրս կարեւոր գումար մը գտնուած ըլլալը նշանակել և թէ նոյնն աւելի օգտաւէտ նպատակի մը գործածելու և կերպով մ'ալ բարեյիշատակ նուիրատուին յիշատակն անմոռաց պահելու հարկն զգացնել։

Ստեփան էֆ. Ստամբօլեան. Ճիշդ է թէ՝ քանի որ կտակեալ գումարն ոչնչացած է, անոր խնդիրն ալ ըստ ինքեան ջրուած է, բայց պէտք է, գիտնալ որ ոչ թէ արդի Տնտեսական Խորհուրդն այդ գումարը վատնած է այլ նոյն իսկ նախորդը, զի եթէ կտակեալ գումարին մէկ մասը միայն յանձնուած է ներկայ Տնտեսական Խորհրդին և նոյնն եւս ծախսուած, գէթ գիտենք թէ՝ ո՛ւր ծախսուած է այն և ի հարկին ալ հաշիւը կրնանք ստանալ եւ ներկայել ժողովոյ, մինչ նախորդ Տնտեսական Խորհրդին գալով՝ ոչ միայն այդ կտակեալ գումարէն ծախսած մասին, այլ իւր բոլոր գործառնութիւններուն վրայ ոչ հաշիւ կուտայ ոչ ալ տեղեկութիւն. քանիցս համար խնդրեցինք իրմէ, որպէս զի գէթ ընթացիկ գործառնութիւններ հարեւանցի տեղեկութիւններու վրայ չը չարունակուին, բայց ցարդ ոչ համար ոչ ալ հաշիւ տեսանք։

Յովհաննէս էֆ. Պօյաճեան. Պէտք է գիտնալ որ կտակեալ գումարէն արդի Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնուած մասով վճարուած են ինչ ինչ ազգային պարտքեր, որոց համար ցարդ հարիւրին վեց կամ ութ տոկոս կը վճարուէր, մինչ կտակեալ գումարի այդ մասն առանց տոկոսի կամ աննշան տոկոսով իբր աւանդ կը մնար երկու տարբեր դրամատանց մէջ։ Եւ այս ըսել չէ որ նոյն մասը փճացած է, վասն զի երբ պարտատէր մը իւր պահանջը փնտռէ կա՛մ պահեստի գտնուած գումարով մը պիտի վճարուի այն կա՛մ նոր փոխառութեամբ մը։

Ատենապետ էֆ. Քանի որ այդ գումարի մէկ մասին վրայ կը պակսին ստոյգ տեղեկութիւնք, թէ ինչպէս ծախսուած է եւ անոր մնացորդ մէկ մասին վրայ որոշ տեղեկութիւնք ունինք, կարծեմ այս խնդրոյն նկատմամբ առ այժմ ոչինչ կրնանք տնօրինել, ինչպէս Պատ. երեսփոխաններէն ոմանք յայտարարած են։

Առ այս կը համակերպի ժողովն ամբողջ։

ԽՆԴԻՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Ատենապետ էֆ. Թէև օրակարգի խնդիրք վերջացած, բայց իմ կողմէ նոր առաջարկութիւն մը ունիմ, որ մեզի համար ամենէն կարեւոր ու գլխաւորն է, այն է առաջնորդի ընտրութեան խնդիրը, զոր փութով կատարելու համար ասկէ առաջ ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ալ յանձնարարած է Պատր. Փոխանորդ Հօր միջոցաւ։

Ձայներ. Համամիտ ենք։

Տէր Յովսէփ քհ. Պօղոսեան. Ազգային Պատրիարքարանի հրահանգներն յարգել մեր ամենուս և ի մասնաւորի մեր՝ կրօնականաց գլխաւոր պարտաւորութիւնն է, բայց և այնպէս ներելի է անշուշտ դիտել տալ թէ՝ ասկէ առաջ ժողովս որոշած էր զի թեմական երեսփոխանաց գոնէ մեծագոյն մասի ընտրութենէն ետք առաջնորդական ընտրութիւն կատարել և այս որոշում ալ շատ բանաւոր է. վասն զի եթէ 1000 տուն կայ Զմիւռնիոյ մէջ՝ անոր եռապատիկը կայ ի թեմօրէս. ընտրուելու առաջնորդը միայն տեղւոյս հոգեւոր հովիւը չէ այլ և թեմօրէից, հետեւաբար պէտք է սպասել գէթ անոնց երեսփոխանաց մեծագոյն մասի ընտրութեան։

Ատենապետ էֆ. Արդէն քանիցս գրեց Պատ. Վարչութիւնը թեմօրէից ազգայնոց՝ փութացնել իրենց երեսփոխանաց ընտրութիւնն. երբ անոնք ժամանակին պարտազանց կը գտնուին, անշուշտ ի վերջոյ ալ բողոքելու իրաւունք չեն ունենար։

Մուրատ էֆ. Էօհլէր. Երեսփոխանաց ընտրութեան համար պէտք է որ թեմերը կազմակերպեալ թաղական խորհուրդներ ունենան. դժբաղդաբար երբ արդի Վարչութիւնը պաշտօնի անցաւ, ցաւօք տեսաւ որ գրեթէ և ոչ ուրեք թաղականութիւն կար. ազգային անիշխանութիւնը ի վաղուց կատարեալ էր ամեն թեմերու մէջ. ուրեմն թեմօրէից ժողովուրդն ի՞նչ յանցանք կրնայ ունենալ և հետեւաբար ի՞նչ իրաւամբ իբր պարտազանց զրկուիլ առաջնորդական ընտրութեան մասնակցութենէն, երբ կեդրոնն իրենց ազգային օրինաւոր իշխանութիւն մը կազմակերպելու պարտքը զլացած է։ Արդի Վարչութիւնը ցաւօք տեսնելով այս անիշխանական վիճակ, խնդրեց Պատրիարքական Փոխանորդ Հօրմէն այցելել թեմերէն մի քանին և հոն թաղականութիւն հաստատելէ ետք՝ երեսփոխանական ընտրութեանց ձեռնարկել։ Գովելի է Գեր. Յովսէփ Ծ. վարդապետի այն ջանասիրութիւնն որով փութաց Վարչութեան խնդիրը կատարել և անմիջապէս այցելելով Ագհիսար, Քրքաղաճ, երկու շաբաթի մէջ յաջողեցաւ միեւնոյն տեղերու երեսփոխանական ընտրութիւնն ալ կատարել։ Արդէն թեմերէն ուրիշ երկու երեսփոխաններ ալ ընտրուած են. և եթէ երկուք եւս ընտրուին՝ թեմական երեսփոխանաց մեծագոյն մասն ընտրուած կը լինի, հետեւաբար կրնանք քիչ մը եւս սպասել, ըստ նախորդ որոշման ժողովոյս՝ առաջնորդական ընտրութիւն կատարելու համար։

Թովմաս էֆ. Թովմասեան. Խնդիրը քիչ մը եւս սպասելուն վրայ է, հետեւաբար առ այս որ և իցէ արգելք մը չունինք կարծեմ։

Ատենապետ էֆէնտին ի վերջոյ այլ և այլ առաջարկներ եւս լսելով խնդիրը քուէի դրաւ և ձայնից մեծագոյն մասի առաւելութեամբ որոշուեցաւ առաջնորդական ընտրութիւնը թեմական երեսփոխանաց մեծագոյն մասի՝ այսինքն երկու երեսփոխանաց եւս ընտրութենէն յետոյ կատարել։

Զմիւռնիա, 25 Նոյեմբ. 1889

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑ

Տեսա՞ծ երբեք Թօփհանէի սպանդանոցն։

Կէս օր է, շարժումն ըստ սովորութեան կ'սկսի յետ միջօրէի աղօթից։ Սպանդանոցին շրջակայ վանդակափակ գոմոց մէջ բազմաթիւ եզինք փակուած կ'սպասեն փողոտուելու. մարմարեայ սալայատակն հազիւ մաքրուած է նախընթաց աւուր կոտորածոց արիւնէն. ճապաղիք կը նշմարուին դեռ ևս որմոց վրայ կամ յատակի նրբատաշ քարանց ծերպերուն մէջ, և արիւն կը հոտի ամէն կողմ։ Մսավաճառք, ոմն երեք, ոմն չորս և ոմն աւելի եզն բերած, կ'սպասեն իրենց կարգին։ Սպանդանոցին պետն, այր անձնեայ և թիկնաւէտ, կը մանէ ներս իւր հետեւորդներով. ամենեքին արիւնաշաղք, իւրաքանչիւր ոք կ'սփածանի իւր համազգեստով, ցնցոտի տառատոկ մը կ'առնու զուսով և մաշկեայ կրծկալ մը կ'ածէ զլանջօք համակ արիւնոտ։ Նըրան մը կը կապէ իւր կողն, կը մերկացնէ իւր ծղիներն, և ահա ամենեքին պատրաստ են ի գործ։

Ժամն է. շուներն ալ,—բայց միայն որք մենաշնորհն ունին այդ յարկին,—կուգան կը հաւաքուին տակաւ, զի կ'իմանան արիւն խմելու ժամն։ Վանդակափակի մը դուռն կը բացուի. ահա երեք եզինք, սպիտակամորթ, յաղթանդամ կենդանիք, դուրս կը հանուին անտի։ Սպանդանոցին դրան մօտ հաստ չուան մը կը կապեն իւրաքանչիւրին եղջերաց. երեք հոգի կը քաշեն չուանն առաջոյ, երեք հոգի ալ կը մղեն կենդանին դէպ ի ներս։ Դրան առջեւ անասունն արեան հոտ առնլով կ'ընդդիմանայ. կըզգայ ամեն ինչ, կը ցնցէ գլուխն. բայց հնար չկայ, վերջապէս կը մտնէ։ Եղջիւրներէն կապուած չուանն կ'անցունեն փողոտման տեղին գետնի վրայ հաստատուած երկաթէ օղակէ մը. վեց հոգի, եթէ ոչ աւելի, կը քաշեն չուանըն. եզին գլուխն կը մօտենայ օղակին մինչեւ թիզ մը. կը պրկեն չուանն, և յետոյ մին ոտքէն, միւսն՝ ձեւէն բուռն հարկանելով կ'զգետնեն անասունն. այսպէս հետզհետէ միւսներն։ Գոմէշ մ'ալ կը բերեն, ծերունի կենդանի մը, գոնէ տասն և հինգ տարի լծոյ ներքեւ ծառայած, սեւաթափ, լերկամորթ դարձած. զայն ալ կ'զգետնեն չարաչար։ Չորս անասունք տապաստ ինկած են գետնի վրայ անշարժ. լեզու միայն կը շարժեն, կը պաղատին։ Կը մօտենայ պետն անողոք կերպարանօք, յեսանաւոր չողչողուն դանակն ի ձեռին. խոկոյն օգնականաց մին կը դարձունէ՝ հողն կ'ածէ եզին ուլն, խաչափողն գալարուելով կը ձգտի. միւս օգնականք բոլոր մարմնով կը ծանրանան անասնոյն վրայ. պետն իւր ձախ ձեռամբ կը բռնէ դունչէն և աջովն, Աստուծոյ անունը տալով, ուժգինս կը քսէ դանակն ուլին վրայ՝ այնպէս անտարբեր որպէս թէ կաղամբ մը կտրէր իւր բունէն. սոսկալի պատառուածք մը կը բացուի ի քթթել ական, և արիւնն կարմիր ու թուխ դուրս կը ցայթքէ դունդագունդ. պետն ու օգնականք կը հեռանան անմիջապէս՝ տեղի տալով շանց որ կ'սկսին լափլփել արիւնն անյագաբար. կենդանին, մարմինն համակ ի դող, կը չարչարուի չարաչար. կը ձգտի գլուխն վեր առնուլ, բայց ջլատուած է. կը ցնցէ իւր ոտներն, աքացի հարուած մը կուտայ շան որ արիւն ի դունչս առնելով պռաչելով կը հեռանայ, ու բոլորակ մը դառնալով կուգայ վերստին խաչափողին մօտ։ Կացին ի ձեռին կը մօտենայ օգնականաց մին, և կենդանւոյն՝ չեւ անշնջացեալ՝ կը խզրատէ պարանոցն մինչեւ ցողնայարն. քանի մը անզօր ցնցումներ եւս, և կ'անշնչանայ բոլորովին։ Անկէ կ'սկսի յօշատման գործողութիւնն։

Այսպէս մինչեւ երեկոյ. քառասուն, յիսուն և աւելի կենդանիք կը փողոտուին այսպէս ամէն օր, միայն մէկ սպանդանոցի մէջ։ Բայց ո՞վ կը խորհի աւելի արագահաս գործել մահն, դիւրագոյն ընել այս ըստ ինքեան անագորոյն փողոտումն անասնոց։ Կը յիշեմ թէ Փարիզի լրագիրք բողոք բարձած կծու դիտողութիւններ կընէին ընդդէմ «Մեծ գործին տիրոջ» դահճապետին, որ հանրածանօթ Բրատօ մարդասպանին գլխատման գործողութեան ժամուն շատ դանդաղ շարժած էր. դատապարտեալն՝ կառափնաբեմին սանդղոյն առաջին աստիճանը կոխելէն մինչեւ գլխոյն կողովին մէջ անկումն [illegible] տեւած էր։ Ո՞վ կը մտածէ խեղճ եզն, որ առ նուազն չորս վայրկեան, 240 րոպէ, կը տանջուի իւր գլխովն, և որ սակայն մարդասպան չէ եղած, չարագործութիւն չէ ըրած երբեք։ Գէթ ամերիկացին Ետիսըն այցելէ՛ր և առ մեզ, և ելեկտրական գիւտով մը մեղմացնէր գէ՛թ անասնոց այդքին այս դժոխմբեր տանջանքն։

Երեկոյ եղած է. սպանդանոցին մէջըն ու դուրսն կախուած է տասն հազար քաշէն աւելի միս, յիսունէն աւելի գլուխ և նոյնչափ թոք ու փորոտիք։ Աղքատ պառաւ մը, նօթի, երեսթացած, կմախք դարձած, պատառ մը միս կը մուրայ դրան առջեւ. ոչ ոք կը նայի երեսն. կը կողկողի հեք կինն. ոչ ոք կ'ողորմի նմա. գոնէ՛ պատառ մը թոք՝ կթոտ ծնդայն ի դարման. փորոտեաց կտոր մը գոնէ։— Բայց ո՞չ ապաքէն մերժուած է այդ յարկէն մարդկային ամէն զգացումն։

Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

ՕՐԱՑՈՅՑ
ԵՒ ԳՈՒՇԱԿՕԴՈՅ
1890
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՌՅԽ—ՌՅԽԱ
Վ.ԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ

Կը վաճառի ի Սեղբոս խան, Մխիթարեանց գրատունը։ 945 4—4

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ
10 Ճէլալ պէյ խանիատ կը 10
ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԺՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յատուկ խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

Վ.ԱՃԱՌՈՒՄՆՔ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 949

ՄԱՄՈՒԼ խափանեալ վաւեշտաթերթի արտօնատէր Գէորգ էֆէնտի Այվազեան՝ Միտիլլենէն ընտիր ձիթաիւղ և օճառ, Թենետոսէն պատուական գինի և իզմիրէն ընտիր օղի բերել տուած է, և աժան գնով կը վաճառէ Ղալաթիա Բէնջջէնիկճ-Բազար Լիմի խան։ Ասոնցմէ զատ, յատկապէս բերել տուած է Կիպրոսի պատուական գումանտարիան, Եւրոպայէն ֆօրժ Ալամօն եղբարց ընտիր գոնեաքները թէ՛ շիշերով և թէ՛ տակառով, և Սկիւտարի ընտիր «չամլըճ իւզիւմիւն» ճերմակ գինի։ Նաեւ ամենընտիր ձիթապտուղ, լուքիա և շաքար։ Յաճախորդք մեծապէս գոհ կը լինին առանց թէ՛ ընտրութեան և թէ՛ աժանութեան համար։ 918

Բարիզի Ակադեմիայէն
Նշանաւորութեան մրցանակ ստացած
ՏՕՔԹՕՐ Գ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Բարիզի Սէնթ-Ան և Սէն-Լուի մեծ հիւանդանոցաց մէջ բժշկական պաշտօն վարած և սոյն հիւանդանոցներէն մասնաւոր վկայագիրներ ստացած է։

Յետ երկամեայ փորձառութեան մայրաքաղաքս վերադարձած և իւր բնակութիւնն հաստատած է Եէնի Գաբու Լալէ փողոց թիւ 7 տունն, ուր ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և կիրակի օրերը ժամ 8 էն 11 կ'ընդունի իրեն դիմողներն, կը դարմանէ մասնաւորաբար ջղային հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ թոքային (վերեմ, կէօյիւս ևայլն) գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները (աչքի, կոկորդի, ուղեղի ևլն.) և ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները. կը դարմանէ նաեւ ամէն տեսակ վէրք և վիրաբուժական գործողութիւնք առանց ցաւի կը կատարէ. երեքշաբթի օրերն աղքատ հիւանդները ձրիապէս կը դարմանէ։

Յիշեալ Տօքթօրը կը գտնուի նաեւ Բերա Եէնի Չարշի, Փօստան Պաշի ճամբուն 82 տունը ամէն առաւօտ (բացի կիրակէ) ժամը 5 էն 8։
950 2—3

ԱԶԴ

Ֆլօվէրն շոգենաւը, Նաւապետ Բրիօր, Լիվըրբուլէն կ'սպասուի դէպ ի ամսոյս 19։
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ Ֆլօվէր շոգենաւ ընկ.

Պատիւ ունիմք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Տօքթօր Էվդիպուլ, մասնագէտ [illegible] և մորթի հիւանդութեանց, կ'ընդունի իրեն դիմողներն, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Օսմանեան դրամատան մօտ, ԷՔՕՆՕՄԻՔ դեղարանի մէջ կէս օրէն մինչեւ մէկ ու կէս ժամ, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, 866 17—20

Աղքատք ձրի կը դարմանուին։

ՍԳԴԻ ՄՕՌԻՒ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Եղբայր, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոդ և Քօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձել ընել, այլ համաձայն ուղիներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր հռչակած է, մասնաւորապէս այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Մ. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Հ. Սուլթանին

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ
Ի ՊՈԼԻՍ—ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Արանց ԱՐԴՈՒՆԱԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամեն բաներու համար
ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ
Ի վաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը զանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՄՐԱՆՉԵԼԻ ԳՆՈՎ.
ՄԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ դրութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ
ԱՂՈՒՈՐ. ԱՂԷԿ ԵՒ ԱԺԱՆ
Երթա՛նք ՄԱՅԵՐԻՆ
827

ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԵՒՈՆ Խ. ԹԵՐԶԵԱՆ
Ղալաթիա Քիւրէքճիլէր Քաճթա խան թիւ 5

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Յարգոյ հասարակութեան, թէ յիշեալ տպագրատունը կը պատրաստէ ընտիր տեսակ և մաքուր թղթի վրայ վիմագրութեամբ այցետոմսք 100 հատը 15 դահեկանի. նաեւ քամպիալ՝ ֆաքթիւր՝ ասրես, նամակագլուխ և պահարան հասցէ՝ գունաւոր էթիքէթներ և այլն, և այլն. դիւրամատչելի գիներով և յաճախորդներն գոհացնելու պայմանաւ։

Սոյն առթիւ կը փութամ տեղեկացնել Ազնիւ յաճախորդացս՝ որ յիշեալ գործերուս շահէն 5 առ % յատկացուցած եմ Ս. Փրկիչ Ազգ. Հիւանդանոցին. յուսալի է որ հասարակութենէն ամեն կարգի անհատներ չի պիտի խնայեն իրենց քաջալերութիւնն ազգօգուտ ձեռնարկիս։ 916 3—6

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 905

ԱԶԴ
ՏՕՔԹ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՀԷՔԻՄԵԱՆ

Որ Ամերիկայէն նոր վերադարձած է մայրաքաղաքս, շաբաթը երեք անգամ, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 6 էն 10 կը գտնուի Ալէքեան դեղարանն, ի Պոլիս մեծ մաքսի դէմ։ Տօքթօրը կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և մասնաւորաբար ափրոտիզեան ախտերը։ Միւս օրերը կը գտնուի մի և նոյն ժամերուն իւր տունն ի Բերա Թէփէ-Պաշը թիւ 8։ 861 20—27

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՐ
Ֆ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ
Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ
Ղալաթիա, 3, Մահմուտիյէ փողոց
(Քարա-քէօյ)
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
Ահագին զեղչով
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Ամէն տեսակ անձրեւանոցք, գաւազանք, բրդեայ գուլպայք, կօշիկք, պզտիկ աղջկանց համար գուլպայք, ֆլանէլէ ժիլէներ, թրիգօ տաբատներ, մերինօսէ ժիլէներ, կտաւեայ շապիկք, ֆլանէլէ շապիկք, օձիք և թեանոց, փողպատ, ամէն տեսակ ձեռնոց, մատամբոլ, անկողնի սաւաններու համար կտաւ, բամբակեղէնք, զուտ բրդէ ֆլանէլք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոցք, անթափանցելի հագուստներ, ուղեւորութեան մուշտակներ, հատուէտ նիւթեր, խողանակներ, ալպօմներ և այլն և այլն։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ.—Ոսկին 108 էն։

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին համոզուելու համար կը բաւէ պարզ այցելութիւն մը ի Վաճառահանդէսն, ուր պիտի հանդիպուի ապրանաց [illegible] յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութիւնները։

Ֆ. ՏԸԼՈՐՄ
869 Յաջորդ Պ. Մէյֆրի

ԻԼԱՆ

Ալէքսան Սէֆաեան էֆէնտինին Պէյլէր օղլու Խօսրով էֆէնտի զիմմէթինտէ պա իլամ ալաճաղը օլան մէպլաղին թէէտինի իսթիֆասը զըմընտա մէտեունը միւմաիլէյհին մալը օլուպ թահթը հաճզէ ալընըլան Տէրսաատէթտէ չարշուի քէպիրտէ Գալփագճըլար պաշը ճատտէսինտէ քեային եիրմի ալթը նումերօլը մա կէտիկ պիր պապ տիւլպէնտճի տիւքքեանըն ֆիւրուխթի մուզայէտէ պուլունմաղլա թալիպի օլանլարըն իթիպարէն օն պէշ կիւն զարֆընտա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթընա միւպաշէրէթ օլունաճաղը Իսքիւտար պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տայիրէսինտէն իլան օլունուր։

4 քեանունի էվվէլ 304 955

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄԻՔԼԵՐԻ

Միւպայեա օլունաճաղը իլան օլունան մալիւմ էլ մըգտար պաթաթէսին պէհէր քիլօսը քըրք փարայա թալիպի ուհտէսինտէ օլուպ քեանունի էվվէլը րումինին ալթընճը կիւնի գարարը գաթիյէսի վերիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի եւուզակ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքերի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 քեանունի էվվէլ 1889 926
Նօ. 20 1—2

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

63

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ևս ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի :

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ : Գնոց և պլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամոնտոյի Պանգային դիմաց :

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԵՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

186

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՑԵՊՊԻՍ

Տ...

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ **ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՑ** *քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէ և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի Թիւ 301 Տրմիվէյի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք լուսանկարչատուն մը Ցեպպիս անունով : Այս լուսանկարչատունն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ : Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տարուին :*

Լուսանկարչական արուեստին մէջ մեր երկար փորձառութիւնը, հասարակութեան մեզ շնորհելիք վստահութեան արժանի երեւելու մեր հաստատ կամքին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կու տայ մեզ :

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յանձնէք մեզ շնորհել ձեր յաճախորդութիւնը :

Ընդունեցէք եւայլն :

ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒՆԵԱՆ
32—75 ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ԱՐՍԷՆԵԱՆ
654 ԱԼԵՔՕ ԴԱՎՃԵԱՆ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Բոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2103
Բաւոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Գալլիա	4809	Թրոճան	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէպպօ	2143	Թրինիտատ	1899
Թարիֆա	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարոքքօ շոգենաւը Նաւապետ Մաքնէյ աստ հասաւ և ի մօտոյ կը մեկնի ի Լիվըրբուլ :

[illegible] շոգենաւը նաւապետ Սթէֆէնս, Լիվըրբուլէն կ'սպասուի դէպ ի սոյնս 27 :

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
910 Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոսֆորի [illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աստղ որ դեկտ. 11ին Մարսիլիայէն և դեկտ. 18ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի :

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

[illegible]

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլեթ
371 Մահմուտ փողոց, Թիւ 14

Արտօնատէր Ս. ՏԱՂՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՀԱԶԻ, ՏՆՋԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՏՆՋԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈԶԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը մեծապէս կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բոուէլ կ'ընդունի ամէն կողմէ, որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները :

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԵԴԼԻ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ռւիք, ըՍկոմտիա.

«Սիրելի պարոն, Բաւական կը ներողութիւն հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Վսեմ. կոմս Քարթնէյեան ձնորարեց ինձ գործածել ձեր անգլիական բալասանէն անիսոնի հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցընելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս : Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց. (Ստր.) Վ. ԼԻՆՋԷԼ, Նեդլի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին $1\frac{1}{2}$ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի :—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ՓՕՈՒԷԼ, 4, Ալպիօն Բալէյս, Պլաքֆրիերս րօտ, Լոնտոն :

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

76 Մ. ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պոստախանէին քով, կայարան Թրամուէյին, 95 և 67

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՃԱՌԸՆԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ

Հիփօֆօսֆիթ կրի և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք :

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիփօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց [illegible]

Բժիշկներէն ընդունուած է, տարօրինակ համ ու հոտ չունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՇԷԼ 443

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կլիւ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են [illegible] :

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քսան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները :

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կլիւ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան : Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի Թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով : Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Գօճաման Օղլու խան, Ծոցի կիտրոյի Թիւ 13 մթերանոցը 837

GUERISON Prompte et Certaine !

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES
DE
SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈԶԷՖ ՔԱՆՁՈՒՔԻ, Մեծ Փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ս. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս ; Պահչէ-Գաբու, 18 914

NUBIAN BLACKING
Produces a POLISH without Brushing
Equal to PATENT LEATHER
On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN
IS WATERPROOF

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու : Այս փայլը, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ : Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան : Ցիգմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փճացնելու ներկին փայլը կամ գոյնը :

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու : Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեսնտուկները :

Գործածման եղանակ. Ներկելի տեսակ այն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ : Այդ փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգի կտորով մը կամ վրձինով : [illegible] քանի մը րոպէին կը չորնայ :

Զգուշանալ կեղծիքէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է [illegible] Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, [illegible] կայարան Թրամուէյին, Թիւ 95 և 67 [illegible] 78

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիգական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որոյ զօրաւորութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա արդեանցը համար ստոյգ գիտութեամբն :

Այս ֆիզիգական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աննշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց այս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհանուր ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր :

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ :

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի : Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ : 168

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ [illegible] ՑՈՒՑԱԿԸ

1889 Նոյեմբեր 2 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջէ ելնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնը

ժ. վ. Թ.

2 15 Եէնիմ. Մէգարբ. Պէյլիք. Թարբ. Եէնիք. Պօյճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտքիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
3 — Եէնիմ. Մէգպ. Պէյ. Թարբ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար [Արնաւուտքիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 17
2 50 Ռ. Ա. Գավագ Մէգպ. Պէյք. Թարապ. Պէյգօզ Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղրդ. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 20
3 45 Եէնիմ. Մէգարբ. Պէյլիք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկէն Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնվ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը ժամ 3 30ին մեկնի) 21
4 45 Եէնիմ. Մէգպ. Պէյ. Թարբ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33
6 — Եէնիմ. Մէգպ. Պէյլիք. Թարբ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 25
7 — Եէնիմ. Մէգարբ. Պէյլիք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Խասք. 2
8 15 Ա. և Ռ. Գավագ Եէնիմ. Մէգարբ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 21
10 — Մէգարբ. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 34

Արնաւուտքիւղէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

2 15 Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 2
2 15 Եէնիք. Սթէն. Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 9
2 40 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
3 10 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 25
3 45 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ Գապ. 34
4 15 Ռ. Հիսար Պէպէք Արվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. (Բացի Ուրբաթէ) 23
4 45 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. (Ուրբաթ օրերը 4 30ին և Գապ. չպիտի հանդիպի) 28
10 50 Ռ. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25
11 20 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ.) 2

Ասիական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

2 15 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. 33
2 20 Պէյգօզ Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.) 23
3 — Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
3 30 Պէյգօզ Բաշչ. Չուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. [Գանտ. պիտի հղրդ. Ուրբաթ օրերը Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 20
4 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 18
5 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Իւսկիւտար (Բացի ուրբաթէ) 17
5 15 Պէյգ. Բաշչ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք 19
6 45 Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Խասք. 20
9 15 Պէյլիք. Թարապիա Պէյգ. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23
10 20 Գանտ. Չէնկ. 28
11 — Գուզկէն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտ ք. Պէպէք Ռ. Հիսար Եէնիք. Թար. Պէյ. Մէգարբ. Եէնիմ. 33
3 35 Գապաթ. Խասք. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչ. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէգ. Եէնիմահալլէ 2
4 20 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարբ. Պէյք. Մէգար. Եէնիմ. 25
5 15 Խասք. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 20
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէգր. Եէնիմ. և Գավագներ 21
7 — Պէշիք. Խասք. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարբ. Պէյլիք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարբ. Մէգար. Պէյ. 34
9 30 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէյլիք. Մէգարբ. Եէնիմ. [Բացի ուրբաթէ] 21
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարբ. Պէյլիքտաէրէ. Մէգար. Եէնիմ. 18
11 20 Եէնիք. Թարբ. Պէյ. Մէգպ. Եէնիմ. 21
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. 19

Կամուրջէն Արնաւուտքիւղ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 45 Ուղղակի Պէպէք (Ուրբաթ օրերը 4ին) 23
4 15 Ուղղակի Պէպէք (Բացի ուրբաթէ) 28
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր ելնող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. Պէպէք 2
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճըք. 28
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք [Բացի ուրբաթէ] 25
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 2

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 50 Խասք. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշչ. Պէյգ. 19
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 18
4 25 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ) 17
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ դացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգ. Թարապ. Մէգարբ. Գավագներ (Ուրբաթները Պէյլիքա.) 17
10 40 Խասք. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
10 45 Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Խասք. Գանտ. Վոսփորի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ (Ուրբ. օրերը 11 25) 28
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	— —
— —	6 25 Պէշիք.	— —	— —
— —	7 5	*2 30 Պէշիք.	8 15
— —	8 5 Վոսփ.	3 —	9 5
— —	8 20 Պէշիք.	3 50 Վոսփ.	9 50
2 — *	9 —	3 45 Պէշիք.	10 10 Պէշիք.
2 30 Պէշիք.	9 30	4 15	10 30 Ֆէրպ.
3 —	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40 Գզ.
3 30	10 20 Պէշիք.	5 15 Վոսփ.	11 —
3 45 Ֆէրպ.	10 50	5 25	11 20 Ֆէրպ.
4 20	11 — Գուզկ.	5 45 Պէշիք.	11 20
4 50	11 10 Ֆէրպ.	6 15 Ֆէրպօթ	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 20	11 55 Գզ.**
5 35 Վոսփ.	11 40	7 5	12 5
6 —	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 25 Պէշիք.	— —	7 5
— —	7 5	— —	8 15 Պէշիք.
— —	**8 — Վոսփ.	2 35	9 5
2 15	8 20 Պէշիք.	3 50 Վոսփ.	9 45
3 — Պէշիք.	9 — Պէշիք.	3 — Պէշիք.	10 10 Պէշիք.
3 40	9 30	3 45 Պէշիք.	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպօթ.	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 20	10 10 Պէշիք.	4 40	11 20 Ֆէրպ.
5 5	10 40	5 15 Վոսփ.	11 20
5 30 Ֆէրպօթ	11 10 Ֆէրպ.	5 20	11 40
*5 35 Վոսփ.	11 10	5 45 Պէշիք.	12 5
6	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	— —
— —	12 5	6 20	— —

* Այս երթեւեկութիւն հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի :
** Բացի կիրակի օրերէ :

ՀԱՐԷՄ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45 » » (կիր. օրերը ժ. 5 15)
10 40 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 25 » » (Կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 15 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիր. օրերը ժ. 5)
10 10 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 10 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժամ 10 30ին)

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՒԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Եէնի գիւղի շոգենաւուն հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

* Այս երթեւեկութիւնք Նոյմ. 16էն վերջ տեղի չեն ունենար :
* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն.

Ծան. —Օդը մթագնած եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան :

181